

OSAKESÄÄSTÖTILIN HYÖDYNTÄMINEN

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö
Liiketalous, Hämeenlinnan korkeakoulukeskus

2021

Topias Saurén

TIIVISTELMÄ

Tutkimuksen tavoitteena oli kertoa mikä on osakesäästötili, selvittää miten sitä kannattaa käyttää ja kenelle se sopii erityisesti, sijoittamisen työkaluna. Tutkimuksessa selvitettiin korkoa korolle -ilmiön vaikutusta osakesäästötilillä, verrattuna arvo-osuustiliin. Vaikutus selvitettiin laskemalla osakesäästötililtä saatavaa verohyötyä vuosien aikana.

Teemahaastattelulla varainhoitajien kanssa selvitettiin, kenelle uusi osakesäästötili erityisesti sopii. Työn toimeksiantaja on OP Etelä-Häme.

Tutkimus toteutettiin kahdessa osassa. Ensimmäinen osa oli laskennallinen tutkimus, jonka avulla saatiin konkreettisia eroja osakesäästötilin ja arvo-osuustilin välillä. Toinen osa toteutettiin laadullisena tutkimuksena. Teetettiin teemahaastattelu, jossa haastateltiin varainhoitajina työskenteleviä henkilöitä ja kartoitettiin osakesäästötilin hyötyjä, etuja ja arvioitiin, kenelle osakesäästötili erityisesti sopii.

Saadut tulokset kertoivat, että osakesäästötili on erityisen hyödyllinen, kun tuotot sijoitetaan takaisin osakemarkkinoille ja silloin kun ostetaan osakkeita, jotka kasvavat pääsääntöisesti arvoltaan. Jos osakkeiden osingot uudelleen sijoitetaan, tulee osakesäästötili arvo-osuustiliä kannattavammaksi ajan kuluessa. Sijoittajat, joille osakesäästötili erityisesti sopii ovat tuottohakuisia eli kestävät myös riskiä, omaavat pitkän sijoitushorisontin, käyttävät aikaa sijoitustensa tutkimiseen, uudelleen sijoittavat tuottojaan sekä ovat mahdollisesti aktiivisia sijoitusmarkkinoilla, eli käytännössä sijoittavat parhaaseen tuotto-odotukseen.

Avainsanat sijoitus, osakesäästäminen, arvopaperimarkkinat

Sivut 34 sivua ja liitteitä 3 sivua

Author Topias Saurén

Year 2021

Subject Investment savings account

Supervisors Sanna Kuisma

ABSTRACT

The aim of this thesis was to research the new investment savings account in Finland. The main purpose was to discover how the compound interest affects earnings with investment savings account and what kind of a stock investor benefits most from using the account. The thesis was commissioned by OP Etelä-Häme.

The research was made with two different ways of gathering information. The first part of the research was calculating the benefits of investment savings account versus the book-entry account. The second part of the research was made using qualitative methods in a theme interview with experienced asset managers. Interview was made for evaluating what kind of a stock investor can get the best benefits from the account.

The results of these studies showed that the investment savings account is most beneficial when re-investing earnings back to stock market and when buying stocks that mostly increase in value. If dividends are re-invested, the investment savings account becomes more profitable than the book-entry account, over time. Investor who could mostly benefit from the investment savings account are profit oriented, in for the long run, takes time to research and study stock markets, re-invests their returns, are possibly active with investment decisions and invest in the best potential.

Keywords investment, stock investing, securities market

Pages 34 pages and appendices 3 pages

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Osakesijoittaminen.....	3
2.1	Historiaa	3
2.2	Tuotto ja riski	4
2.3	Pääomatulo ja vero	4
2.4	Maailman pörssi-indeksejä	5
3	Osakesäästötili.....	7
3.1	Osakkeet.....	7
3.1.1	Osinko.....	8
3.1.2	Osakkeiden tunnusluvut	9
3.2	Arvo-osuustili ja arvo-osuustilillä käytettävä hankintameno-olettama	9
3.3	Korkoa korolle -ilmiö.....	10
3.4	Miten osakesäästötili toimii?	13
4	Tutkimus	17
5	Tulokset	19
5.1	Laskentatutkimus	19
5.2	Haastattelututkimus	24
6	Pohdinta	29
6.1	Aiheen jatkokehittäminen	30
6.2	Opinnäytetyöprosessista	31
	Lähteet.....	32

Kuvat, taulukot ja kaavat

Kuva 1. Osinkojen ennakonpidätys arvo-osuustilillä.....	5
Kuva 2. Korkoa korolle -ilmiön vaikutus 10 vuoden aikana 7 % vuosituotolla.....	11
Kuva 3. 5000 € sijoitus osingot uudelleen sijoitettuna/ei sijoitettuna. MSCI Europe returns. Lähde: JP Morgan	12
Kuva 4. Osinkojen ennakonpidätys arvo-osuustilillä.....	14
Kuva 5. Sampo Oyj:n osake vuosien 2010-2020 toteutuneilla kursseilla. Osakesäästötilin ja arvo-osuustilin vertailu.....	20

Kuva 6. Viivakaavio Sampo Oyj:n osakkeen kehityksestä osakesäästötilillä ja arvo-osuustilillä vuosina 2010-2020 uudelleensijoitetuilla osingoilla laskettuna.	21
Kuva 7. Sampo Oyj:n osakkeen kehitys 2010-2016, Sampo Oyj:n myynti ja Neste Oyj:n osakkeen ostaminen sekä kehitys 2016-2020, toteutuneilla kursseilla laskettuna osakesäästötilillä ja arvo-osuustilillä.	22
Kuva 8. Viivakaavio Sampo Oyj 2010-2016 ja Neste Oyj 2016-2020 osakkeiden kehityksestä uudelleensijoitetuilla osingoilla. Laskettu osakesäästötilillä sekä arvo-osuustilillä.....	23

Liitteet

Liite 1	Osakesäästötilin ja arvo-osuustilin vertailun laskenta
Liite 2	Korkoa korolle -laskelma
Liite 3	Teemahaastattelun kysymykset

1 Johdanto

Vuoden 2020 tammikuussa Suomeen lanseerattiin osakesäästötili, jonne yksityissijoittajat voivat ostaa osakkeita. Osakesäästötili helpottaa sijoittajia verotuksessa, jos he saavat pääomatuloa osakkeiden myyntivoitoista tai osingoista, joita ei tarvitse maksaa myynnin yhteydessä vaan vasta tuottoa tililtä pois nostettaessa. Osakesäästötili uudistaa osakkeiden kaupankäyntiä Suomessa, koska se parantaa pitkän aikavälin tuottoa korkoa korolle -ilmiön avulla ja helpottaa sijoittajaa verotuksessa. Muissakin Pohjoismaissa kuten Ruotsissa ja Norjassa on vastaavanlaisia tuotteita.

Hallituksen esitys osakesäästötilistä vuodelta 2018 kertoi, että sen tavoitteena on edistää kotitalouksien ja piensijoittajien aktiivista säästämistä ja sijoittamista sekä lisätä kotitalouksien saatavilla olevien kiinnostavien sijoitusmuotojen tarjontaa. Samalla edistetään myös yhteisöjen käytettävissä olevien pääomien tarjontaa sijoitusmarkkinoilla lisäämällä sijoituskysyntää. (Valtioneuvosto, 2018)

Osakesäästötili on Suomessa uusi tuote. Tässä opinnäytetyössä selvitetään osakesäästötilin hyötyjä laskennan avulla verrattuna aikaisempaan vaihtoehtoon arvo-osuustiliin, joka toimii loistavana mittarina tuottoja vertailtaessa. Laadullisessa varainhoitajille tehdyssä haastattelututkimuksessa selvitetään osakesäästötilin soveltuvuutta erilaisille osakesijoittajille. Työn tavoitteina on luoda selkeä käsitys siitä mikä on osakesäästötili, vastata kattavasti työn tutkimuskysymyksiin sekä olla toimeksiantajalle apuna osakesäästötilin myynnissä ja markkinoinnissa. Työtä voidaan myös tarvittaessa käyttää arvopaperinvälittäjä APV-tutkintoon valmistautumiseen. Työn lukemisen jälkeen lukijalla pitäisi olla selvä käsitys siitä, kenelle osakesäästötili sopii ja miten sitä hyödynnetään.

Opinnäytetyön tutkimuskysymykset ovat:

- Mikä on osakesäästötili?
- Minkälaiselle osakesijoittajalle osakesäästötili sopii erityisesti ja miten sitä hyödynnetään?
- Minkälaista korkoa korolle -tuottoa osakesäästötilillä voidaan saada?

Työn toimeksiantaja OP Etelä-Häme on osa OP Ryhmää. OP eli Osuuspankki on osuuskunta ja tämä tarkoittaa, että pankin omistaja-asiakkaat omistavat pankin. OP Etelä-Hämeellä on konttoreita Kanta-Hämeen alueella Riihimäellä, Hattulassa, Lopella sekä pääkonttori Hämeenlinnassa. Asiakkaita on noin 90 000, joista omistaja-asiakkaita noin 50 000. Pankin tarjoamia finanssipalveluita ovat päivittäispalvelut, lainat, säästämisen ja sijoittamisen palvelut, vakuutukset, lakipalvelut, varainhoito OP Privatessa, yrityspalvelut sekä OP Kodin kautta kiinteistönvälitys. OP Etelä-Hämeen arvoja ovat ihmisläheisyys, vastuullisuus ja yhdessä menestyminen. (OP, n.d.) Osakesäästötilin on kerrottu aukeavan OP Ryhmälle vuonna 2021.

2 Osakesijoittaminen

Sijoittaminen on rahan sitomista nykyhetkessä, jotta siitä hyödytään tulevaisuudessa. Esimerkiksi osakkeiden eli yrityksen omistusosuuksien ostaminen odottaen, että osakkeen tuleva arvonnousu oikeuttaa sijoitukseen otetun riskin sekä ajan, joka sijoituksen tutkimiseen ja tekemiseen käytettiin. Vaikka monet eri sijoittamisen muodot, kuten oman ajan sijoittaminen työhön tai rahan sijoittaminen osakkeisiin eroavat paljon toisistaan, on kaikilla sijoittamisen muodoilla yksi avaintekijä. Avaintekijä on, että nyt uhrataan jotain, jotta siitä hyödyttäisiin tulevaisuudessa. (Bodie ym., 2018, s. 1)

On kahdenlaisia yhtiöitä, yksityisiä ja julkisia. Isoin ero näiden välillä on se, että julkisen yhtiön osakkeilla eli omistusosuuksilla voidaan käydä kauppaa organisoidussa julkisessa kauppapaikassa, jossa osakkeiden arvo muodostuu kaupankäynnin mukaisesti niin, että se joko nousee tai laskee. Osakkeen arvon noustessa sijoituksen pääoma eli kokonaisarvo kasvaa, kun taas laskiessa pääoma menettää arvoaan. Suomessa arvopaperikaupan markkinapaikka on Nasdaq Helsinki. (Minilex, n.d.)

2.1 Historiaa

Pörssissä käydään kauppaa arvopapereilla, kuten osakkeilla. Maailman ensimmäisessä pörssissä käytiin Amsterdamissa arvopaperikauppaa jo 1602-luvulla. Italiassa ja Egyptissä oli kuitenkin jo noin 1000 vuotta sitten pörssitoiminnan kaltaisia kokoontumisia. Belgian ”De Beurse” sana tulee Bruggen kaupungista, jossa oli aukio, joka kulki tällä nimellä ja sieltä on lähtöisin suomenkielinenkin sana ”pörssi”. Helsingin pörssi avattiin vuonna 1912, joten se on tätä kirjoitettaessa 108-vuotias. Helsingin pörssi on tuottanut vuosina 1912–2018 keskimääräisesti 5,35 % vuosittain ja tässä laskennassa on huomioitu inflaatio eli rahanarvon heikkeneminen, sekä osingot eli yhtiön voitonjako uudelleensijoitettuna. Helsingin pörssin tuotto on maailman mittakaavassa paremmasta päästä, mutta helpoksi tuotoksi sitä ei voi sanoa: kaksi maailmansotaa, Suomen itsenäistyminen, sisällissota, lamoja, kriisejä, hyperinflaatiota, kylmä sota, Neuvostoliiton romahdus sekä talouden ja yhteiskunnan muutos maatalousvaltaisuudesta kehittyneeksi palveluyhteiskunnaksi on mahtunut Helsingin pörssin elinkaareen, vuoteen 2018 mennessä. (Lindström, Lindström, 2011, s. 1; Inderes, 2019)

2.2 Tuotto ja riski

Sijoituksen tuotto muodostuu sijoituskohteen omistuksen aikana tapahtuneesta arvonnoususta, sekä omistusaikana tulleista mahdollisista maksuista kuten vuokratuotosta tai osingosta. Osakkeen tuotto prosentti saadaan selville, kun osakkeen myyntihinnasta vähennetään osakkeen ostohinta, lisätään saadut osingot, jaetaan osakkeen ostohinnalla ja näiden jälkeen kerrotaan sadalla. (Kallunki ym., 2019, s. 13) Vuosituotolla tarkoitetaan vuoden ajanjaksolla saatavaa tuottoa sijoituskohteesta.

Yksittäisen sijoitustuotteen riskiä voidaan mitata sijoituksen keskihajonnalla. Keskihajonta kertoo, kuinka paljon tietyllä aikavälillä, kuten vuoden aikana tuotto on irtaantunut pitkän aikavälin keskiarvostaan. Sijoittaja voi vaikuttaa oman sijoitussalkkunsuun riskiin eniten miettimällä tarkasti mitä salkkuun ostaa. Jos sijoittaja ei halua ottaa juurikaan riskiä, hän luultavasti pyrkii pitämään salkun osakepainoa vähemmällä ja sijoittamaan esimerkiksi korkorahastoihin. Näin tehdessään sijoittaja hyväksyy, ettei näiden vähäriskisten sijoitusten tuotto-odotus ole yhtä korkea kuin riskisempien sijoitusten. Jos taas sijoittaja on valmis ottamaan suurempaa riskiä, hänen salkustaan voi löytyä suuremmalla painolla osakkeita, jotka sisältävät suuremman riskin, mutta myös korkeamman tuotto potentiaalin. (Kallunki ym., 2019, s. 27)

Riskiä pienennetään hajauttamalla eli jakamalla sijoitus useaan eri kohteeseen. Yhtiökohtaista riskiä pienennetään sijoittamalla varat useamman yhtiön osakkeisiin, maantieteellistä riskiä pienennetään sijoittamalla eri maanosiin ja toimialan riskiä pienennetään sijoittamalla useammalle alalle. (Saario, 2020, s. 108–109)

2.3 Pääomatulo ja vero

Suomessa yksityishenkilöiden verotus perustuu kahteen osaan. Näitä ovat ansiotulo sekä pääomatulo, ja jokainen saatava tulo voidaan luokitella näistä toiseen. Ansiotulo pitää sisällään mm. palkkatulot, eläketulot ja sosiaalietuudet. Pääomatuloa on asunnon tai muun vuokraamisesta saatava vuokratulo, osakkeista saatava osinko, osakkeen myynti- ja ostohinnan erotus eli osakkeiden luovutusvoitto, sekä sijoitusrahaston voitto-osuus. Suomessa pääomatuloa verotetaan 30 % 30 000 euroon asti ja tämän ylimenevästä osasta

verotetaan 34 %, eli pääomaverotus on lievästi progressiivista. Osinkotulon saaminen listatusta eli julkisesta yhtiöstä on kokonaan pääomatuloa, josta 85 % on veronalaista ja 15 % verovapaata tuloa. Listatun yhtiön maksamasta osingosta toimitetaan ennakonpidätys 25,5 %, joka saadaan laskemalla veronalaisesta 85 %:sta, 30 % pääomavero, joka on 25,5 % alkuperäisestä osingon määrästä, eli lopullinen veroprosentti tälle osingolle. (Fasoúlas ym., 2019, s. 127–128)

Osinkojen ennakonpidätys arvo-osuustilillä: Osinkotulo on 1000 euroa, josta arvo-osuustilillä veronalaista tuloa on 85 % eli 850 euroa. Veronalaisesta osuudesta verotetaan 30 % pääomavero, joka on 255 euroa, eli 25,5 % koko osingosta 1000 eurosta.

Kuva 1. Osinkojen ennakonpidätys arvo-osuustilillä

• Osinkojen ennakonpidätys Arvo-osuustilillä
 $(1000 * 0,85) * 0,30 = 255$

Osinkotulo on 1000€

Josta veronalaista tuloa on 85% eli 850 €

30 prosenttia 850 € eurosta on 255 € eli 25,5% koko osinkojen määrästä 1000 eurosta

25,5% on osingon lopullinen ennakonpidätys % arvo-osuustilillä.

2.4 Maailman pörssi-indeksejä

Suurimmissa arvopaperipörssissä listataan osakemarkkinoita kuvaavia indeksejä. Osa niistä mittaa tarkasti arvopaperipörssin liikkeitä, kun taas jotkut ovat hajautettuja osakevalikoimia, jotka on valittu tietyn kriteerin mukaan kuten yhtiön koko tai teollisuudenala. Joissakin maissa on useampi arvopaperipörssi, joilla on omat indeksit. Tiedotusvälineet käyttävät indeksejä laajasti, kun ne vertailevat osakemarkkinoiden tuottoja keskenään. Indeksejä käytetään myös sijoittajien omien salkkujen tuoton vertailussa ja osakerahastojen eli useista osakkeista rakennettujen arvopapereiden kriteerinä tuotto- ja riskiprofiilien vertailuun. Suomessa tärkeimpiä sijoittajaindeksejä ovat euroaluetta koskevat osakeindeksit kuten STOXX Euro 50 ja Helsingin pörssin OMXHPI ja OMXH 25 indeksit. Yhdysvalloissa tärkeimpiä

indeksejä on S&P 500, Dow Jones Industrial ja Nasdaq. Yhdysvaltojen pörssijä ovat New York Stock Exchange eli NYSE ja sen kanssa kilpaileva Nasdaq pörssi. (Anderson, 2001, s. 143–144) Helsingin pörssin eli Nasdaqiin kuuluvan Nasdaq Helsingin markkina-arvo vuoden 2020 lopussa oli noin 289 miljardia. Korkeimmillaan Nasdaq Helsingin markkina-arvo on ollut vuonna 1999 sen ollessa noin 349 miljardia ja alimmillaan 2000-luvun aikana vuonna 2008, kun markkina-arvo oli 115 miljardia. (Pörssisäätiö, n.d.) Vuosituhannen vaihteen suuri markkina-arvo oli pitkälti suomalaisen pörssi-yhtiö Nokian ansioita.

3 Osakesäästötili

Tämä luku käsittelee osakesäästötiliä, sen aiempaa tutkimusta ja siihen liittyviä käsitteitä. Käsitteitä ovat osakkeet, osakkeiden tunnusluvut sekä osinko, arvo-osuustili ja korkoa korolle -ilmiö. Tässä luvussa tutustutaan myös osakesäästötiliä vastaavaan Ruotsin ISK-tiliin ja sen suureen menestykseen.

Osakesäästötilille voidaan ostaa ja sieltä voidaan myydä koti- ja ulkomaalaisia pörssilistattuja osakkeita ilman välittämiä veroseuraamuksia. Osingot ja muu pääoman kasvu ovat tilin sisällä verottomia, joten ne voidaan sijoittaa uudestaan ilman, että välissä maksetaan veroa. Osakesäästötili on tullut Suomeen saataville 1.1.2020. Osakesäästötili on tarkoitettu yksityissijoittajille ja sinne voi tallettaa rahaa 50 000 euroa, mutta tilin arvonnousemiselle tai laskemiselle ei ole määritettyä rajaa. Osakkeita ei pysty siirtämään tilille, ainoastaan rahaa, jolla osakkeita ostetaan. (Verohallinto, 2019; OP, 2020)

3.1 Osakkeet

Osakkeet ovat omistusosuuksia osakeyhtiössä. Julkisen osakeyhtiön osakkeet ovat julkisen kaupankäynnin kohteena pörssissä, kun yksityisen osakeyhtiön osakkeet eivät. Osakeyhtiön osakepääoma koostuu osakkeista, jotka yhtiö on laskenut liikkeelle osakeannissa. Osakeannissa yritys voi antaa sijoittajille merkittäväksi eli ostettavaksi uusia osakkeita. Kun sijoittaja omistaa osakeyhtiön osakkeita, omistaa hän yhtä suuren osuuden yhtiöstä, kuin osakkeiden arvon osuus koko yhtiön osakkeiden arvosta on. Yhtiöllä voi olla useampia osakesarjoja kuten A-sarja ja B-sarja. Osakkeenomistajalla on taloudellinen oikeus yhtiön jakamaan osinkoon ja etuoikeus merkitä eli ostaa uusia osakkeita osakeanneissa. Osakkeenomistajilla on myös oikeus käyttää päätäntävaltaa yhtiökokouksessa, jonka tärkein päätös on hallituksen jäsenten valinta. Pörssiosakkeet ovat nopeasti ja helposti muutettavissa rahaksi. Osakkeen arvo kehittyy kysynnän ja tarjonnan mukaan. Myönteiset uutiset lisäävät kysyntää ja osakkeen arvo nousee. Kielteiset uutiset aktivoivat osakkeen myyjä, joka laskee osakekurssia. Osakkeiden arvot eivät kehity sattumanvaraisesti, vaan kyseessä on yhteiskunnallisia sekä taloudellisia tekijöitä ja ihmisten käyttäytymisestä johtuvaa arvomuutosta. (Kallunki ym., 2019, s. 76; ks. myös Saario, 2020 s. 24)

Yksityisten osakeyhtiöiden osakkeita ei noteerata arvopaperipörssissä, koska omistajat eivät tarvitse yritykseen uutta pääomaa. Toiset yhtiöt taas eivät halua, että heidän osakkeillaan käydään kauppaa pörssissä. Pörssiyhtiöillä on velvollisuus paljastaa monia omaa toimintaansa koskevia tietoja, mitä kaikki omistajat eivät pidä mieluisana. Toisaalta pörssiin listautuneena on myös paljon etuja, joista pörssilistautuneet yritykset hyötyvät. (Anderson, 2001, s. 131)

3.1.1 Osinko

Osakesijoituksen tuotto muodostuu sekä arvonnoususta, että osingosta. Osinko on yhtiön osakkeenomistajilleen jakamaa voitto-osuutta. Yhtiöt jakavat yleensä voitosta osan osinkoina omistajille ja jättävät osan yhtiöön. Yhtiökokouksessa tehdään päätös osingon jakamisesta osakkeenomistajille. Osingonjakopäätös on yhtiön tärkeimpiä vuosittain toistuvia päätöksiä. Useimmiten osinkoja maksetaan keväällä pörssiyhtiöiden toimesta. Voittoa, jota ei jaeta osinkona, voidaan investoida, joka oikein tehtynä kasvattaa yhtiön arvoa. Osakkeenomistajalle yhtiöön jätetyt voitot ovat silloin paras vaihtoehto, kun yhtiöllä on tuottavampia investointikohteita, kuin osakkeenomistajalla. Osingon määrä ilmoitetaan euroina yhtä osaketta kohden. Osakkeelle lasketaan myös osinkoprosentti, joka saadaan laskemalla 100 % kerrottuna yhden osakkeen osingolla eli esim. 1e, jaettuna osakkeen kurssilla esim. 30e, josta tulee 3,3 % osinko. Yhtiön tuloksen kasvaessa tarjoutuu mahdollisuus suurempaan osingon jakoon. Kasvava osingon jako vaikuttaa myönteisesti osakkeen kurssin kehitykseen. Helsingin pörssin keskimääräinen osinkotuotto vuoden 2019 lopulla oli 4,2 %. Mitä pidempään osaketta omistetaan, sitä suuremmaksi muodostuu osakkeen jakamien osinkojen osuus, kun taas lyhyemmissä omistuksissa arvonnousut muodostuvat helposti suuremmiksi kuin osingot. Osingonjaon ja arvonnousun kasvu on sijoittajan kannalta paras vaihtoehto. Tällöin yhtiön osakkeen osingonjakoprosentti ei ota pörssikurssia kiinni, koska molemmat kasvavat säännöllisesti. Osingonjakoprosentti saattaa pysyä pörssin keskiarvoa matalammalla prosenttitasolla, vaikka se kasvaa joka vuosi ja tarjoaa sijoittajalle huokeita jopa 100 % osinkotuottoja alkusijoitukseen nähden. (Pörssisäätiö, 2017; Saario, 2020, s. 119–121)

3.1.2 Osakkeiden tunnusluvut

Osakekohtaisilla tunnusluvuilla hinnoitellaan osakkeita. Tunnuslukujen avulla verrataan osakkeen hintaa esimerkiksi voittoon, osinkoon tai tasearvoon. Yleisimpiä tunnuslukuja on mm. osakekohtainen tulos, P/E-luku ja sijoitetun sekä oman pääoman tuotto.

Osakekohtainen tulos EPS eli "earnings per share" kertoo yhden osakkeen osuuden tuloksesta. Yhtiön nettotulos jaetaan osakkeiden lukumäärällä, josta saadaan selville yhtiön osakekohtainen tulos. (Fontallis, Gentile, 2001, s. 206)

Yhtiön tulosta voidaan suhteuttaa yhtiön pörssikurssiin P/E luvulla. P/E luku tulee englannin kielen sanoista "Price" eli hinta ja "Earnings" eli ansiot. Luku kertoo, kuinka monessa vuodessa osakkeesta maksettu hinta palautuu sijoittajalle olettaen, että tulos pysyy samana. Price kuvaa siis yhtiön osakkeen hintaa ja earnings kuvaa yrityksen tilikauden voittoa. Luku lasketaan jakamalla osakkeen hinta osakekohtaisella tuloksella. Korkean P/E luvun omaavia osakkeita pidetään kalliina, kun taas matalalla luvulla varustettuja osakkeita pidetään jopa aliarvostettuna. P/E luvulla voidaan mitata eri toimialojen tai kokonaisen markkinan keskiarvoja. (Lindström, Lindström, 2011, Luku 12.1.; Fontallis, Gentile, 2001, s. 206)

Yhtiön kannattavuutta vertailtaessa sijoitetun pääoman eli ROI:n "Return on investment" ja oman pääoman ROE:n "Return on equity" tuottoprosentteilla on tärkeä asema. Ne löytyvät prosentteina pörssiyrityksien vuosikertomuksista viimeisiltä viideltä vuodelta. (Saario, 2020, s. 138)

3.2 Arvo-osuustili ja arvo-osuustilillä käytettävä hankintameno-olettama

Osakkeenomistajalla piti ennen osakesäästötilin tuloa olla arvo-osuustili, jotta osakkeita voitiin omistaa. Arvo-osuustili on sähköisten arvopapereiden säilytykseen tarkoitettu tili. Siellä voidaan säilyttää esimerkiksi osakkeita ja velkakirjoja. Kun sijoittaja ostaa arvo-osuuksia, hän ei saa fyysisiä osakekirjoja, velkakirjoja tai muita arvopapereita, vaan omistus ostetaan arvo-osuustilille. Arvo-osuustili on pankkitilin kaltainen tili, mutta siellä voi ainoastaan säilyttää arvopapereita, eikä sieltä pysty esimerkiksi maksamaan laskuja tai tehdä käteisnostoja. Arvo-osuustilin voi avata missä tahansa arvo-osuustilejä pitävässä pankissa,

pankkiiriliikkeessä tai arvopaperikeskuksessa. Monet välittäjät perivät maksua tilin avaamisesta sekä säilytyksestä. Sijoittajan on hyvä vertailla parhaita arvo-osuustilin tarjoajia. Tilillä kustannuksia syntyy myös kaupankäynnin kuluista. Sijoittaja saa arvo-osuustilin kautta tietoonsa vuoden aikana tehdyt kaupat, joista on syntynyt joko tuottoa tai tappiota. Nämä tiedot tarvitaan verotukseen vuoden lopussa. Tiedot menevät verottajalle automaattisesti, mutta ne kannattaa tarkistaa myös itse. (OP, n.d; ks. myös Pörssisäätiö, 2017)

Arvo-osuustilillä voidaan hyödyntää hankintameno-olettamaa. Hankintameno-olettamaa voidaan käyttää ostohinnan ja kulujen sijaan. Verotuksessa on siis kaksi vaihtoehtoa, jotka ovat ostohinta ja voiton hankkimiskulut sekä hankintameno-olettama. Hankintameno-olettama on yli 10 vuoden omistuksessa 40 %, alle 10 vuoden omistuksessa 20 %. Yli 10 vuoden omistuksen jälkeen myytyjen osakkeiden myynnistä voidaan tehdä 40 % vähennys, jonka jälkeen lasketaan pääomavero jäljelle jääneestä osasta. Jos verovelvollinen on myynyt vuonna 2009 ostetut osakkeet vuonna 2020 ja saanut niistä 10 000 euroa rahaa, voi hän tehdä 40 % vähennyksen 10 000 eurosta, joka on 4000 euroa. Pääomaverotettavaksi jää siis 6000 euroa. Ostohinnan ja kulujen vähentäminen tarkoittaa, että lopullisesta myyntihinnasta vähennetään alkusijoitus eli esimerkiksi 2000 euroa sekä voiton hankkimiseen menneet kulut kuten oston ja myynnin välityspalkkiot. Jos ostamisen ja myynnin kulut olisivat 15 euroa olisi ostohinnan ja kulujen vähentäminen vain 2015 euroa verrattuna hankintameno-olettaman 4000 euroon. (Verohallinto, 2021)

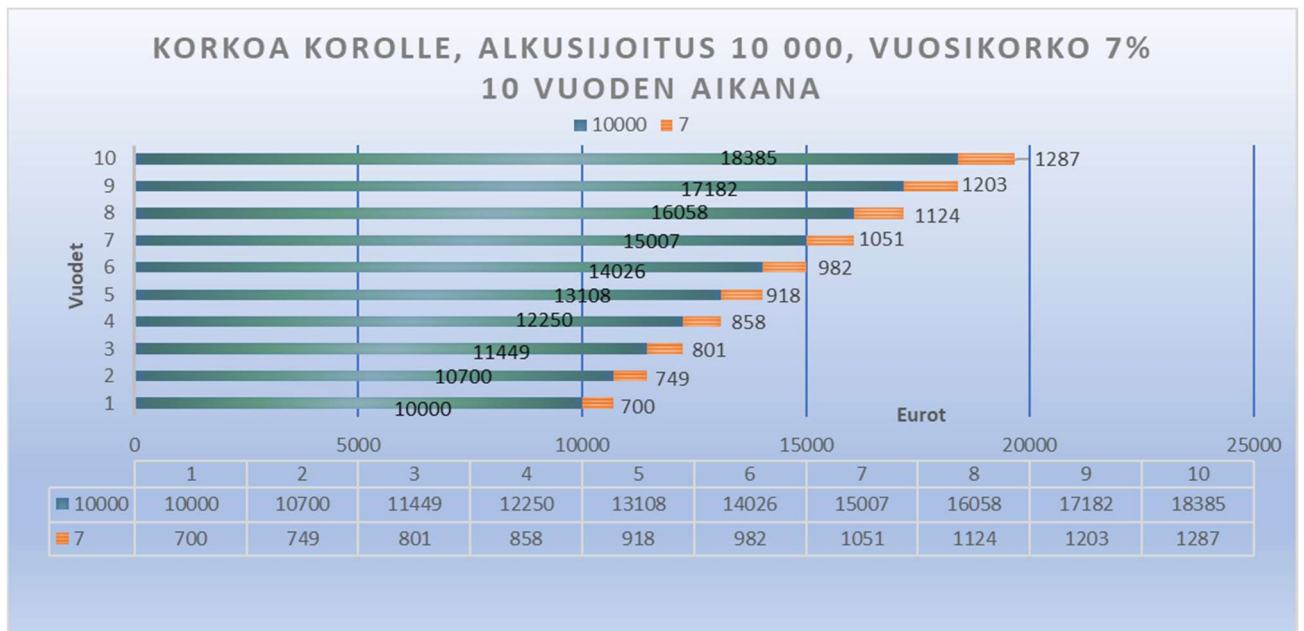
3.3 Korkoa korolle -ilmiö

Korkoa korolle -ilmiö tarkoittaa sitä, että korkoa eli sijoituksesta saatavaa tuottoa saadaan alkuperäiselle sijoitetulle pääomalle, mutta myös edellisinä vuosina kertyneille tuotoille eli koroille. Korkoa siis maksetaan korolle. Esimerkki korkoa korolle -ilmiöstä: Henkilö sijoittaa 1000 euroa, oletetulla 6 prosentin vuosituotolla. Ensimmäisenä vuonna korkoa tulee 60 euroa. Toisena vuonna korko maksetaan 1060 eurosta, jolloin korkoa maksetaan 63,6 euroa. Kymmenentenä vuonna korkoa maksetaan jo yli sata euroa. Koron suuruus kasvaa, vaikka lisäsijoituksia ei tekisi ollenkaan. (Pörssisäätiö, 2017)

Alemmassa kuvassa on laskettu 10 vuoden korkoa korolle -ilmiön vaikutuksia 7 % vuosikorolla. Oranssi kuvaaja kertoo koron määrän kunkin vuoden pääomasta, sekä

vuositasolla sen suuruuden, joka kuuluu seuraavan vuoden kasvaneeseen pääomaan. Kasvava pääoma on merkitty sinisellä. 10 vuoden päästä 10 000 euron sijoitus on kasvanut korkoa korolle -ilmiön siivittämänä 18 385 euron pääomaan sekä viimeisen vuoden korkoon 1287 euroon, joka tekee koko sijoituksen arvoksi 19 672 euroa. Ensimmäisenä vuonna koron osuus on 700 euroa, kun taas viimeisenä vuonna se on kasvanut 1287 euroon eli kasvua on tapahtunut lähes 100 %. Myös koko sijoituksen pääoma on tuplaantunut ilman uusia sijoituksia. Kun korkoa aletaan maksaa aiemmin saadulle korolle sekä pääomalle, saadaan aikaan vaikutus, joka kasvattaa tuottoja nopeasti.

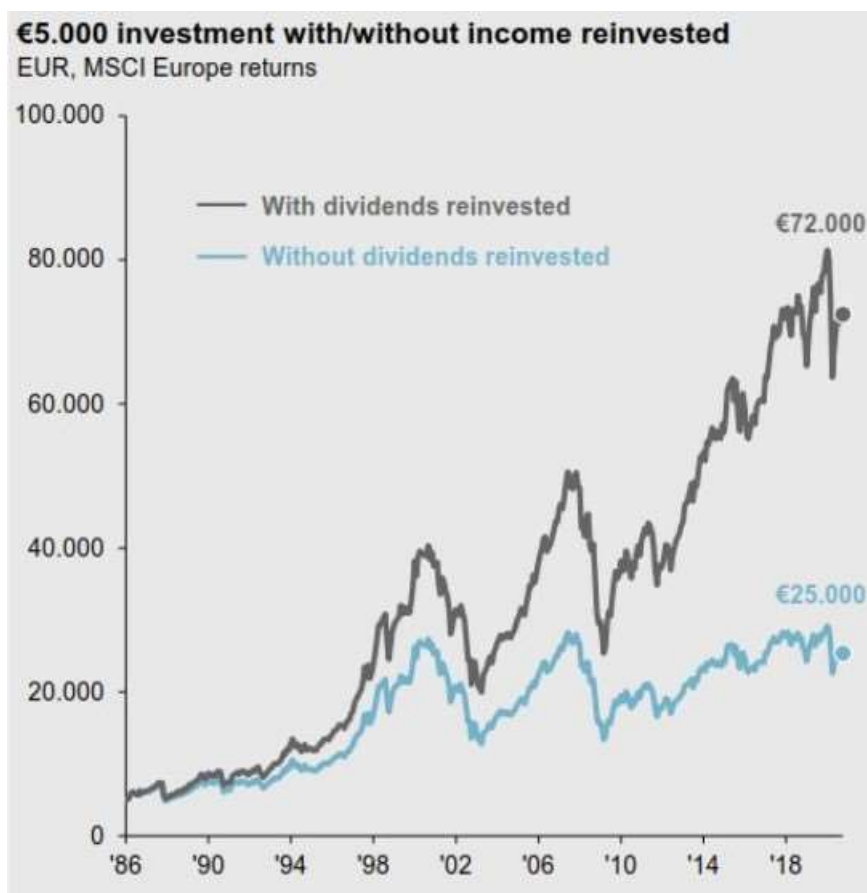
Kuva 2. Korkoa korolle -ilmiön vaikutus 10 vuoden aikana 7 % vuosituotolla.

Alla nähdään tuottojen uudelleen sijoittamisen merkitys. Harmaa viiva kuvastaa kasvua 5000 euron sijoitukselle vuodesta 1986, kun osingot on uudelleensijoitettu takaisin markkinoille ja sininen viiva kuvastaa saman sijoituksen kehitystä ilman osinkojen uudelleen sijoittamista. Korkoa korolle -ilmiö on todella merkittävä. Uudelleen sijoitettujen osinkojen sijoitus on kasvanut 5000 eurosta 72 000 euroon. Samaan aikaan 5000 euron sijoitus ilman osinkojen uudelleen sijoittamista on jäänyt 25 000 euroon.

Kuva 3. 5000 € sijoitus osingot uudelleen sijoitettuna/ei sijoitettuna. MSCI Europe returns.

Lähde: JP Morgan

3.4 Miten osakesäästötili toimii?

Osakesäästötili on suomalaisille sijoittajille tarkoitettu työkalu, joka yksinkertaistaa verotusta. Se on siis pankkiin avattava tili, johon voi siirtää rahaa enintään 50 000 euroa, mutta arvo voi nousta rajattomasti. Osakkeet ovat sijoittajan nimissä ja hän voi halutessaan käyttää äänioikeutta yhtiökokouksessa. Erilaisia sijoitus- ja osakesäästötiliä on käytössä useissa eri maissa, joissa tili on toteutettu aina hieman eri tavalla, mutta idea on niissä samankaltainen. Tilejä löytyy Suomen lisäksi Yhdysvalloista, Iso-Britanniasta, Ruotsista, Norjasta, Tanskasta ja Virosta. Osakesäästötilin on tarkoitus edistää pitkäjänteistä säästämistä, joka auttaa säästäjiä ja sijoittajia vaurastumaan. (Pörssisäätiö, n.d.)

Eri sijoitusmuotojen kohtelusta tulee neutraalimpaa, kun verotus ei ohjaa sijoittajien päätöksentekoa. Arvopapereista, kuten useista osakkeista koottuihin rahastoihin sijoitettaessa omistajan oikeudet ja vaikutusmahdollisuudet ovat rahaston myyneellä toimijalla, joten osakesäästötilin lanseerauksen myötä kansalaiset pystyvät vaikuttamaan yhteiskuntaan omistajana, kun he omistavat osakkeita osakesäästötilin kautta.

Osakesäästötilin tulon myötä piensijoittajien ei tarvitse verotuksellisista syistä sijoittaa esimerkiksi pelkästään rahastoihin, vaan piensijoittajat voivat omistaa suoria osakkeita, josta tulee laajempaa yhteiskunnallista hyötyä. Rahastot sijoittavat usein saamansa osingot takaisin, eikä jaa niitä rahaston omistajille ja näin rahaston omistajat välttyvät veroilta. Osakesäästötili siis tasapainottaa verotusta esimerkiksi rahastojen ja osakkeiden välillä, koska osinkoja ei veroteta osakesäästötilillä maksuvaiheessa. Ennen osakesäästötilin tuloa sijoittajilla saattoi olla tilanteita, joissa ei ollut järkevää myydä osakkeitaan pois vero vaikutuksen takia, mutta nyt osakesäästötilillä vero vaikutus ei vielä myynnistä astu voimaan. Kun omistuksia on helpompi myydä, voidaan salkkua saada hajautettua paremmin, kun yksi osake ei ole liian suurella painoarvolla salkussa. Suomessa on osakesäästötilin tulon aikoihin ollut noin 800 000 osakesäästäjää, jotka omistavat keskimäärin vain yli kolmen eri yhtiön osakkeita. Sijoittajan on viisasta hajauttaa pääomansa useaan yhtiöön. (Pörssisäätiö, n.d.)

Osakesäästötilin tappio on ainoastaan vähennyskelpoinen veronalaisista pääomatuloista sinä verovuonna, kun tili lopetetaan. Jos osakesäästötili lopetetaan, sen tuotoksi lasketaan tilille tehdyistä talletuksista ylimenevä osa ja tappioksi tilillä arvosta alentunut osuus kaikista

talletuksista. Osakesäästötilin lopetuksen yhteydessä tilin tuottoon ei sovelleta luovutusvoittoverotusta koskevia hankintameno-olettamia, koska osakesäästötilin luovutusvoitto on muun veronalaisen pääoman verotusta, ei luovutusverotusta. Osakesäästötilin haltijan menehtyessä tiliä koskeva sopimus purkaantuu. Verovelvollisen menehtymisestä ei tule tuloverotukseen veronalaista tuloa eikä tappiota. Osakkeita eteenpäin luovutettaessa hankintamenoksi katsotaan perintöverotuksen verotusarvo. Eli osakesäästötilille tulleita tuottoja verotetaan perintöverotuksen mukaan. Osakesäästötilejä saa olla ainoastaan yksi henkilöä kohden. Jos verovelvollinen avaa useammalle palveluntarjoajalle osakesäästötilin, hänelle määrätään osakesäästötilin veronkorotus. Jos verovelvollisella on voimassa 2 tai enemmän osakesäästötilisopimuksia, hänelle määrätään 10 euron suuruinen veronkorotus jokaiselta päivältä ja tililtä, kun verovelvollisella on ollut useampi sopimus voimassa. Vuodessa sakkoa kertyisi siis kahdesta tilistä 7300 euroa. (Verohallinto, 2020)

Alemmassa kuvassa on havainnollistettu osinkojen ennakonpidätys arvo-osuustilillä. Osinkotulo on 1000 euroa, josta arvo-osuustilillä veronalaista on 85 % eli 850 euroa. Veronalaisesta osuudesta verotetaan 30 % pääomavero, joka on 255 euroa, eli 25,5 % koko osingosta 1000 eurosta.

Kuva 4. Osinkojen ennakonpidätys arvo-osuustilillä

- Osinkojen ennakonpidätys Arvo-osuustilillä
 $(1000 * 0,85) * 0,30 = 255$
 Osinkotulo on 1000€
 Josta veronalaista tuloa on 85% eli 850 €
 30 prosenttia 850 € eurosta on 255 € eli 25,5% koko osinkojen määrästä 1000 eurosta
 25,5% on osingon lopullinen ennakonpidätys % arvo-osuustilillä.

Ylempänä läpikäyty osingon 25,5 % ennakonpidätys on arvo-osuustilille maksettaville osingoille. Siihen sijoittaja ei pysty vaikuttamaan, koska ennakonpidätys toimitetaan osingoista ennen maksamista sijoittajan tilille. Osakesäästötilillä osingoista ei makseta tätä 25,5 % ennakonpidätystä osingon maksuvaiheessa, vaan osingot vastaanotetaan tilille, jossa

ne pystytään käyttämään uudelleen sijoitettavaksi ilman, että niistä maksetaan veroja. Tämä mahdollistaa suuren korkoa korolle -kertymän ajan kanssa. Kun osakesäästötililtä myöhempänä ajankohtana otetaan pääomaveron alaista voittoa, silloin siitä maksetaan tavallinen 30 % tai 34 % pääomavero. Eli kaikkea arvopapereiden arvonnousua verotetaan pääomaveron mukaisesti. Osakesäästötilillä siis maksetaan hieman enemmän veroa, mutta korkoa korolle -efektin ansioista ero pienenee vuosi vuodelta ja kääntyy lopulta osakesäästötilin eduksi. Mitä suurempi osinkoprosentti, sitä nopeammin näin käy, mutta arvioitu aikaväli on 5–15 vuotta. Edellä mainitussa tilanteessa on otettu huomioon pelkästään osingot. Jos osakkeen arvo nousee myös, lisää sekin osakesäästötilin tehokkuutta, koska verotus voidaan siirtää myöhemmäksi. (Nordnet, 2020)

Kun arvioidaan osakesäästötilin verohyötyä, heikompaan päähän jäävät ulkomaiset osinko-osakkeet, koska toisinkuin kotimaisissa osakkeissa, ulkomaisten osakkeiden osingoista pidätetään esimerkiksi ruotsalaisten ja yhdysvaltalaisten yhtiöiden osalta 15 % lähdevero yhtiöiden kotimaahan. Näin ollen uudelleensijoitettavaa jää osakesäästötilille enemmän, mutta rahaa osakesäästötililtä nostettaessa 30 % pääomavero vähentää ulkomaisten osinko-osakkeiden lopullista tuottoa. Ulkomaistenkin osinko-osakkeiden tilanteessa pitää ottaa huomioon, että mikäli osake tuottaa myös arvonnousulla voi taas osakesäästötili olla sille parempi vaihtoehto, kuin arvo-osuustili, koska osakesäästötilillä sijoituksia on mahdollista myydä välissä ilman veroseuraamuksia. Ulkomaisista osakkeista sellaiset, jotka eivät juurikaan maksa osinkoa, vaan keskittyvät kasvuun ovat hyviä valintoja osakesäästötilille. Osakkeen arvonnousua verotetaan samalla tavalla sekä osakesäästötilillä, että arvo-osuustilillä, joten selvästi suurin hyöty tulee osakesäästötililtä verojenmaksun lykkääntyessä tulevaisuuteen. (Nordnet, 2020)

Muissakin pohjoismaissa on Suomen osakesäästötiliä vastaavia tuotteita. Ruotsin malliin verrattuna nimi on hyvin samankaltainen, mutta sisältö ei. Ruotsin investeringssparkonto eli sijoitussäästötili tai ISK-tili, otettiin käyttöön vuonna 2012. Tavoitteena on tarjota ruotsalaisille mahdollisuus vaurastumiseen ja rakentaa eläketurvaa osakesäästämisen avulla sijoittaen pörssinoteerattuihin arvopapereihin ja osakerahastoihin ilman määrällisiä rajoituksia. Voittoa tai tappioita ei veroteta tilin sisällä, vaan verotus toteutetaan varallisuusverolla. Veropohjana käytetään tilin pääomaa neljännesvuosien keskiarvolla, josta verotettavaksi tuloksi lasketaan valtion kymmenen vuoden obligaatiolainan eli

velkositoumuksen korko plus yksi prosentti. Kuitenkin sillä tavalla, että veronalainen pääoma on vähintään 1,25 prosenttia. Näin saadusta kruunumääräisestä verotettavasta tulosta vero on 30 prosenttia. Nykyisten alhaisten korkojen aikana ruotsalaiset ovat toden teolla innostuneet osakesäästämistä. Ruotsissa tilinomistajan ei tarvitse myöskään tehdä veroilmoitusta, koska palveluntarjoaja hoitaa tilin veroasiat. Ruotsissa ISK-tilejä on avattu kolme miljoonaa kappaletta. Ruotsalaisista työkäisistä 80 % on suoraan tai välillisesti osakkeenomistajia. Taloustietoisuutta Ruotsissa kasvattaa myös se, että jokainen pystyy valitsemaan osan eläketurvansa sijoituskohteista. (Saario, 2020, s. 50)

Ruotsissa sijoitussäästötilejä on avattu noin kolme miljoonaa kappaletta. Ruotsin väkiluku on noin kymmenen miljoonaa, mikä tarkoittaa, että noin 30 % ruotsalaisista ovat avanneet sijoitussäästötilin. Suomessa vastaavanlainen prosentti saavutettaisiin 1 650 000 ihmisellä. Tällä hetkellä vuoden 2021 alussa osakesäästötilin oltua yli vuoden saatavilla usealla palveluntarjoajalla, on Suomessa tilejä avattu noin yksi kymmenesosa tästä 1 650 000 ihmisestä. Suomen osakesäästötiliä on osakseen kritisoitu, mutta myös todettu sen olevan tervetullut uudistus.

4 Tutkimus

Tässä työssä tutkitaan osakesäästötiliä kahden tutkimuksen kautta. Laskennallisessa ”Laskentatutkimus” osiossa tarkastellaan osakesäästötilin hyötyä verrattuna arvo-osuustiliin yhden osinkoa maksavan osakkeen kautta niin, että maksetut osingot sijoitetaan uudelleen osakesäästötilillä ja arvo-osuustilillä 10 vuoden aikana Sampo Oyj:n toteutuneilla kursseilla ja osingoilla. Laskennan toisessa kohdassa Sampo Oyj:n osake vaihdetaan vuonna 2016 Neste Oyj:n osakkeeseen osakesäästötilillä sekä arvo-osuustilillä, ja osingot uudelleen sijoitetaan jälleen.

Teetettiin myös laadullinen tutkimus, asiantuntijahaastatteluna. Haastatteluun osallistui kokeneita varainhoitajia. Haastattelussa oli määrä selvittää, minkälaiselle osakesijoittajalle osakesäästötili erityisesti soveltuu ja miten sitä hyödynnetään. Haastattelu on ”Haastattelututkimus” otsikon alla.

Laadullisella tutkimusmenetelmällä tehdyssä tutkimuksessa aineistoa voidaan kerätä monella tapaa. Jos tutkimusaineistoksi valitaan ihmisten kokemukset puheena, on tutkimusaineistoa järkevää kerätä haastattelun muodossa. Laadullisessa tutkimusmenetelmässä tulisi välttää kysymyksiä, joihin ”kyllä” tai ”ei” vastaukset ovat mahdollisia. Laajemmin tutkittaviin kokemuksiin ja käsityksiin päästään usein kysymyksillä, jotka alkavat sanoilla mitä, miten, millainen tai miksi. Kyselyhaastattelu tarkoittaa kyselylomakkeeseen perustuvan tiedon keräämistä niin, että tutkija on vuorovaikutuksessa vastaajan kanssa. Kyselyhaastattelulla tavoitellaan yleistyksiä ja kuvailevia tilastoja. Kyselyhaastattelua kuvataan usein neljässä vaiheessa, jotka ovat haastattelijan rekrytointi, haastattelijan kouluttautuminen, haastateltavien rekrytointi ja kyselyhaastattelun toteuttaminen. Kyselyhaastattelussa määritelmä on, että haastattelija ja haastateltava ovat vuorovaikutuksessa keskenään. (Vilka, 2015, s. 75–81; Hyvärinen ym., 2017, Luku 3.)

Teemahaastattelu kohdistuu enemmän teemoihin, kuin tarkkaan määritettyihin yksityiskohtiin. Kysymykset ovat vastaajille samanlaiset, mutta kysymyksissä liikkuminen on joustavaa. Teemahaastattelussa huomioidaan ihmisten näkökulmat, tulkinnat ja merkitykset. Vastaajien vapaalle puheelle annetaan aikaa, mutta säilytetään kuitenkin ennalta määrätyt teemat jokaisen vastaajan kanssa. Teemahaastattelu on ennen kaikkea keskustelu, jossa

ennalta määrättyjä kysymysalueita käydään läpi. Haastateltavien kanssa kaikki kohtia ei tarvitse käydä samassa laajuudessa, vaan yhden vastaajan kanssa ensimmäinen kysymys voi olla merkittävin ja toisen kanssa viimeinen. Teemahaastattelu on soveltuva haastattelumuoto etenkin silloin, kun tieto kerätään vähemmän tunnetusta asiasta. (Saaranen-Kauppinen, Puusniekka, n.d.)

Asiantuntijuus ei ole pysyvä ominaisuus tai kyky, vaan asiantuntijuus määrittyy henkilön tekemisessä ja vuorovaikutuksessa ammatillisten tehtävien kautta. Asiantuntijuus on monimuotoinen ilmiö, joten haastattelun tekijän täytyy määritellä tutkimuksen aiheen kannalta olennainen asiantuntijuus. Asiantuntijoita haastatellaan sen tiedon vuoksi, jota heillä oletetaan olevan. Asiantuntijahaastattelussa voidaan myös soveltaa monenlaisia haastattelutyppejä sen mukaan, mitä ollaan tutkimassa. (Hyvärinen ym., 2017, luku 9.)

5 Tulokset

Tässä luvussa käsitellään tutkimusten tuloksia. Laskentatutkimuksessa käsitellään osakesäästötilin ja arvo-osuustilin eroja osakkeiden omistuksessa. Laskentatutkimus on suuntaa antava tutkimus, jonka avulla pystyttiin arvioimaan erilaisten osakkeiden omistamisen hyötyä osakesäästötilillä. Haastattelututkimuksessa taas arvioitiin varainhoitajien vastausten pohjalta sitä, kenelle osakesäästötili sopii.

5.1 Laskentatutkimus

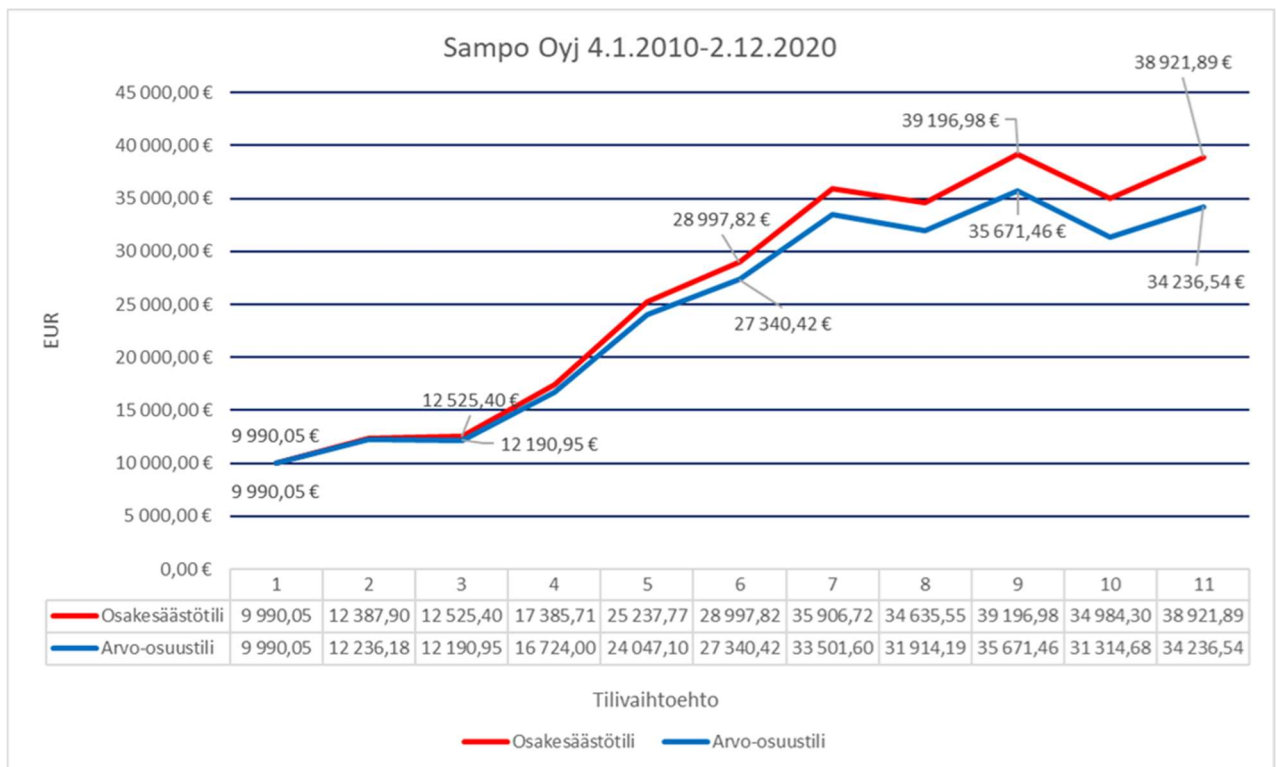
Vertaamalla osakesäästötiliä aiempaan osakkeille tarkoitettuun vaihtoehtoon arvo-osuustiliin, saadaan konkreettista tietoa siitä, minkälaisia hyötyjä se tuo sijoittajalle. Tässä työssä tehtiin tutkimus, jossa vertailtiin samaa omistusta näillä kahdella tilivaihtoehdolla niin, että saadut osingot uudelleen sijoitettiin seuraavan vuoden ensimmäisen pörssipäivän kurssilla ja samana päivänä laskettiin uusi osakkeiden määrä sekä omistuksen markkina-arvo. Kehitystä seurattiin vuodesta 2010 vuoteen 2020 osakkeen Sampo A kanssa. Tästä teetettiin alempi yhteenveto eli kuva numero 5, jossa vertailtiin tulosta, tuotto prosenttia, verotusta ja erilaisia vaihtoehtoja saadulle tuotolle. Arvo-osuustilillä voidaan käyttää hankintameno-olettamaa, kun taas osakesäästötilillä ei voida. Osakesäästötilillä on mahdollista sijoittaa koko pääoma uudestaan ilman veroseuraamuksia myynnin jälkeen, kun taas arvo-osuustilillä ei käytännössä voida, vaan niistä astuu veroseuraamukset voimaan. Tutkimuksessa on huomioitu vain rahana maksetut osingot eli mukana ei ole ylimääräistä Nordea osakkeina jaettua osinkoa vuodelta 2019. Välityspalkkioita eikä inflaatiota ole huomioitu laskelmassa myöskään. Välityspalkkioiden osuus olisi koko 10 vuoden ajalta noin 50–150 euroa riippuen välittäjästä. Jos uusia osakkeita ostaessa on jäänyt rahaa $\frac{1}{4}$ tai $\frac{1}{2}$ osakkeeseen ei sitä ole myöskään huomioitu. Äsken mainitut asiat olisivat kummallakin tilillä samat, joten ne eivät muuta tutkimuksen tulosta kummankaan tilivaihtoehdon puoleen eikä niillä ole merkittävää vaikutusta korkoa korolle ilmiöön, koska osakeostoja on tehty vain kerran vuodessa. Osakesalkkua kannattaa hajauttaa useampaan eri osakkeeseen, jotta voidaan pienentää salkun riskiä. Tässä tutkimuksessa huomioitiin ainoastaan yksi osake. Kuvasta 5 huomataan, että osakesäästötili on arvo-osuustiliä kannattavampi, jos aiotaan sijoittaa varat takaisin osakkeisiin, mutta jos tuotot halutaan käyttää johonkin muuhun, on arvo-osuustili kannattavampi.

Kuva 5. Sampo Oyj:n osake vuosien 2010-2020 toteutuneilla kursseilla. Osakesäästötilin ja arvo-osuustilin vertailu.

Sampo Oyj A 2010-2020, uudelleensijoitet osingot		
	Osakesäästötili	Arvo-osuustili
Alkupääoma, eli alkusijoitus	9 990,05 €	9 990,05 €
Osakkeita ostetaan alkupääomalla, kpl, á 16,79 eur	595	595
Kasvanut pääoma 10 vuoden päästä	40 412,77 €	35 213,54 €
Tuotto prosentti	404,53 %	352,49 %
Omistusten myynnin jälkeen olisi uudelleensijoitettavaa	40 412,77 €	27 646,50 €
Verojen maksun jälkeen käytettävissä, kun varat nostettu tililtä (arvo- osuustilillä käytetty hankintameno- olettaa)	TAI 21 295,90 €	[^] Arvo-osuustililtä maksettu verot TAI 28 875,11 €

Alemmassa viivakaaviossa on Sampo Oyj osakkeen kurssikehitys vuosilta 2010-2020. Kehitys on kuvattu osakesäästötilin osalta punaisella viivalla ja arvo-osuustilin osalta sinisellä, osingot uudelleen sijoitettuna. Kun aikaa kuluu joitakin vuosia alkaa osakesäästötili tehdä eroa arvo-osuustiliin, koska osakesäästötilille tulleista osingoista ei makseta ennakonpidätystä, vaan ne voidaan sijoittaa täysimääräisinä uudestaan.

Kuva 6. Viivakaavio Sampo Oyj:n osakkeen kehityksestä osakesäästötilillä ja arvo-osuustilillä vuosina 2010-2020 uudelleensijoitetuilla osingoilla laskettuna.

Toisessa kohdassa selvitettiin minkälainen vaikutus osakkeen vaihtamisella olisi tuottoon osakesäästötilillä ja arvo-osuustilillä, kuten alempana kuvasta 7 nähdään. Maksetut osingot uudelleen sijoitettiin jälleen. Verrattuna aiempaan laskelmaan, ero on siinä, että Sampo Oyj:n osake myydään 4.1.2016, ja ostetaan Neste Oyj:n osaketta. Tässä tulee hyvin esiin osakesäästötilin paras puoli eli osakkeen vaihtaminen ilman veroseuraamuksia. Merkittävin eroavaisuus tulee, kun jo kertaalleen korkoa korolle kasvanutta rahaa voidaan sijoittaa uudestaan, kasvamaan korkoa korolle. Veroja maksetaan arvo-osuustilillä Sampo Oyj osakkeiden myynnistä yli 7000 euroa, kun taas osakesäästötilillä ei ollenkaan. Uudelleen sijoitettavaa rahaa on käytössä arvo-osuustilillä 26 448,13 euroa ja osakesäästötilillä 35 906,72 euroa.

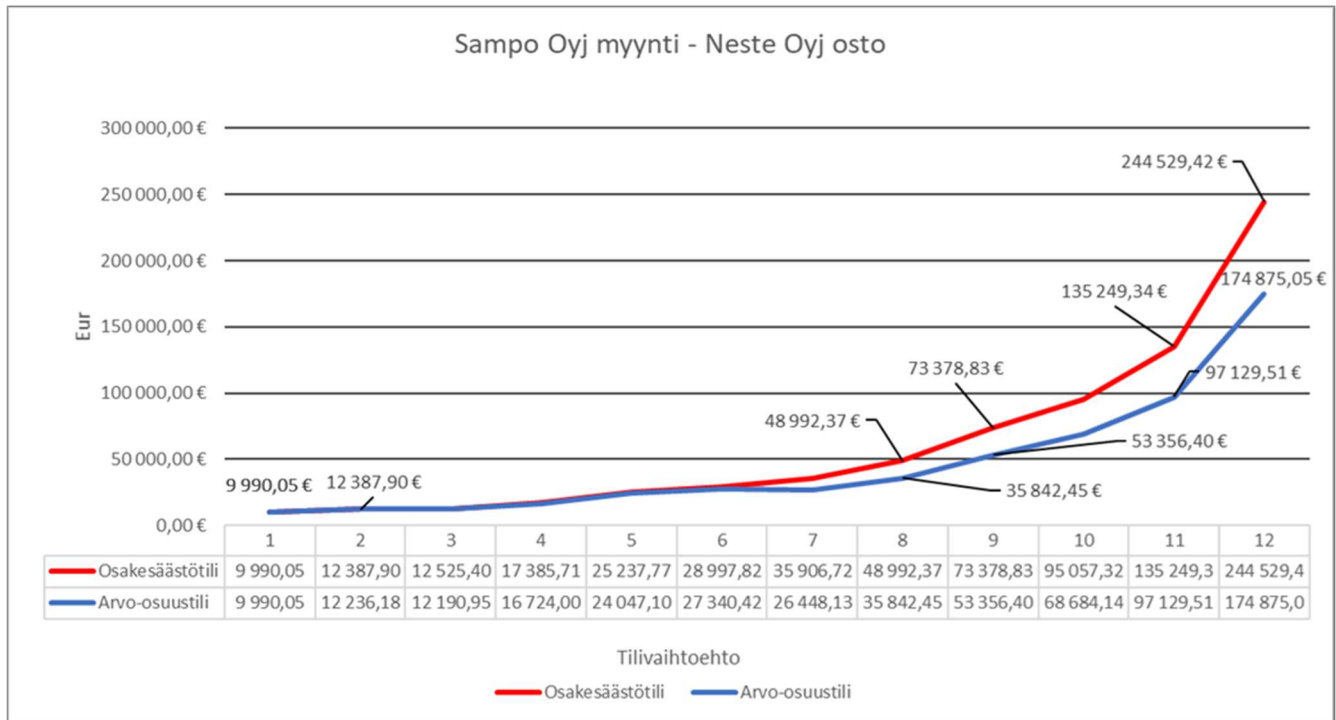
Osakesäästötilille pääoman kertymä on 244 529,42 euroa vuonna 2020 ja arvo-osuustilille 174 875,05 euroa. Osakesäästötilillä koko summa olisi mahdollista jälleen sijoittaa täysimääräisesti, arvo-osuustilillä ei. Vaikka varat otettaisiin kokonaan tililtä pois, olisi osakesäästötili huomattavasti kannattavampi, kuten kuvasta 7 voidaan todeta. Arvo-osuustilillä maksettavat verot siis tekevät todella ison aukon tuottoihin tilanteessa, jossa osaketta halutaan vaihtaa tuottavampaan.

Kuva 7. Sampo Oyj:n osakkeen kehitys 2010-2016, Sampo Oyj:n myynti ja Neste Oyj:n osakkeen ostaminen sekä kehitys 2016-2020, toteutuneilla kursseilla laskettuna osakesäästötilillä ja arvo-osuustilillä.

Sampo Oyj 2010-2016 -> Neste Oyj 2016-2020, osingot uudelleensijoitettuna		
	Osakesäästötili	Arvo-osuustili
Alkusijoitus vuonna 2010	9 990,05 €	9 990,05 €
4.1.2016 Sampo A osakkeiden myynti	35 906,72 €	33 501,60 €
Verot myynnistä	- €	7 053,46 €
		^(Myyntihinta- Alkuperäinen sijoitus)*30%
4.1.2016 Nesteen osakkeiden ostamiseen käytettävissä oleva	35 906,72 €	26 448,13 €
Nesteen osakkeita kpl 4.1.2016	3941	2903
Omistuksen arvo 1.12.2020	244 529,42 €	174 875,05 €
Tuotto prosentti alkupääomasta	2448 %	1750 %
Jos tuotot otettaisiin ulos tililtä eli verojen jälkeen rahaa	161 389,42 €	115 417,53 €
Lopullinen tuotto prosentti	1616 %	1155 %

Alemmassa viivakaaviossa näkyy kurssikehitys, kun Sampo Oyj:n osaketta pidetään ensin 2010-2016 vuosien kehityksellä ja sitten vaihdetaan Neste Oyj:n osakkeeseen 2016-2020. Ylimmät arvot kuvastavat sijoituksen arvoa joulukuussa 2020. Punainen viiva kuvastaa osakesäästötilin tuottoa ja sininen viiva arvo-osuustilin.

Kuva 8. Viivakaavio Sampo Oyj 2010-2016 ja Neste Oyj 2016-2020 osakkeiden kehityksestä uudelleensijoitetuilla osingoilla. Laskettu osakesäästötilillä sekä arvo-osuustilillä.

Tämän kappaleen laskelmien perusteella voidaan todeta, että sijoitushorisontin ollessa pitkä ja mikäli sijoittaja sijoittaa osingot takaisin osakkeisiin sekä mahdollisesti vaihtaa osaketta sijoitusten välissä on järkevää käyttää osakesäästötiliä sijoitusten tekemiseen. Jos osinkoja käytetään esimerkiksi lomamatkaan tai osakkeita halutaan myydä uuden auton ostoa varten, kannattaa osake pitää arvo-osuustilillä ja hyödyntää hankintameno-olettamaa sellaisessa tilanteessa, jossa omistusaika on ollut pitkä ja hankintameno-olettama on kannattavampi, kuin ostohinta ja kulut vähennettynä. Jos sijoittaja haluaa vaurastua ja on valmis pitämään osakesäästötilillä rahaa pitkään, voivat tuotot olla todella suuria, korkoa korolle -ilmiön ansiosta. Kun osaketta vaihdettiin laskentatutkimuksessa kummallakin tilivaihtoehdolla, huomattiin, miten suuri merkitys verojen maksamisella sijoitusten välissä todella on. Ero oli pieni, kun vanhat osakkeet myytiin, eli noin 2000 euroa. Kun asiaa tarkastellaan neljän vuoden päästä vanhojen osakkeiden myyntihetkestä, on eroavaisuus 45 971,89 euroa ja prosenteissa 461 % verojen maksun jälkeen, kuten kuvasta 7 voidaan todeta. Laskelma kertoo siis hyvin, että minkälaista korkoa korolle -tuottoa osakesäästötilillä voidaan saada.

5.2 Haastattelututkimus

Asiantuntijoiden haastattelussa kysymyksiä oli seitsemän kappaletta ja näiden kysymysten lisäksi pienempiä alakysymyksiä aiheisiin. Yksittäisen haastattelun kesto oli noin 45 minuuttia. Kysymykset liittyivät osakesäästötiliin ja siihen, miten sitä kannattaa hyödyntää sekä kenelle se erityisesti sopii sijoittamisen työkaluna.

Asiantuntijoille haastattelussa esitetyt kysymykset olivat:

- Mitä mieltä olet osakesäästötilin tulosta?
- Sopiiko osakesäästötili paremmin aloittelevalle vai kokeneelle sijoittajalle? Sekä perustelut.
- Kannattaisiko osakesäästötilillä hyödyntää pitkää vai lyhyttä aikaväliä osakkeiden omistuksessa?
- Kannattaisiko osake ostaa osakesäästötilille vai arvo-osuustilille, jos kyseessä on: suomalainen osinkoa maksava osake, suomalainen pääsääntöisesti arvoltaan kasvava osake, tai osinkoa maksava osake, jota ei ole tarkoitus omistaa pitkään/ osingot käytetään muuhun kuin uudelleensijoitettavaksi?
- Kannattaisiko ulkomainen osake ostaa osakesäästötilille vai arvo-osuustilille, jos kyseessä on: osinkoa maksava osake, pääsääntöisesti arvoltaan kasvava osake?
- Osakesäästötilin tulon myötä, voisiko omaa sijoitusstrategiaa muuttaa tuottojen maksimoimiseksi?
- Kuvaile ”täydellistä osakesäästötilin käyttäjää”.

Haastattelun ensimmäisessä kohdassa kysyttiin vastaajan ajatuksia osakesäästötilin tuloon liittyen. Reaktiot olivat odotetusti positiivisia. Vastauksissa painottui, että on hienoa saada sijoittajille myös positiivisia uudistuksia ja osakkeiden verotukseen tasa-arvoa, kun verotusasiat osakesäästötilin kautta tasaavat verohyötyä myös osakkeiden suuntaan.

Rahastoihin pystyy sijoittamaan sijoitusvakuutuksen kautta, joka on eräänlainen kuori, jonka sisällä pystyy vaihtamaan rahastokohteita ilman veroseuraamuksia. Yleisesti osakesäästötilin tulo luo lisää mahdollisuuksia sijoittajille ja lisää omistusta pörssiyrityksissä. Osakesäästötili mahdollistaa myös toisenlaisia sijoittamistapoja kuin tyyppillisen osta ja pidä tavan, jossa osakkeita käytännössä pidetään hyvin pitkään eikä myydä pois.

Osakesäästötilillä osakkeiden vaihdon voi toteuttaa ilman verojen maksua sijoitusten välissä. Huomautusta tuli myös siitä, että verotus voi muuttua ja sen takia lopullinen verohyöty nähdään vasta tulevaisuudessa. Tilillä ei pysty myöskään hyödyntämään 1000 euron verovapaata kauppaa vuodessa, eikä vähentämään tappioita, ellei tiliä lopeteta kokonaan.

Haastattelun toisessa kohdassa selvitettiin, miten osakesäästötili sopii kokemattomalle ja kokeneemmalle sijoittajalle. Vastauksissa oltiin käytännössä yhtä mieltä siitä, että sekä kokeneella, että aloittelevalla on omat etunsa osakesäästötilin käyttäjänä. Kokeneella sijoittajalla on kokemuksensa kautta paremmat lähtökohdat. Hän pystyy arvioimaan riskejä, tuntee pörssiyhtiöitä ja pystyy lukemaan markkinatilannetta paremmin. Aloittelevalle sijoittajalle taas toisaalta osakesäästötili tarjoaa mahdollisuuden tehdä kokeiluja rauhassa, kun veroseuraamukset eivät toteudu myynnistä. Aloittelevalle sijoittajalle osakesäästötili saattaa tarjota innostusta, joka edesauttaa tutustumaan sijoitusmarkkinaan paremmin ja tuntemaan yhtiöitä. Rahastoja ei osakesäästötilin kautta voi ostaa, joten aloittelevan sijoittajan kannattaisi aloittaa tilillä osakkeiden osto rauhallisesti. Opiskelijoille osakesäästötili taas sopii erinomaisesti, koska tuotot voidaan pitää tilin sisällä, eikä tällöin pääomatuloa synny, joka voisi vaikuttaa opiskelijan saamaan tukeen.

Kolmannessa kohdassa mietittiin, kannattaisiko osakesäästötilin osakeomistuksissa suosia pitkää aikaväliä vai lyhyttä. Kiteytettynä sanottiin, että jos sijoitus on kannattava, ei sitä kannata myydä pois. Osakesäästötili antaa mahdollisuuden muokata sijoituksiaan ja sen takia kannattaakin hyödyntää mahdollisuutta tehdä kumpaakin, eli mahdollisesti lyhyen aikavälin toimenpiteitä sekä pidemmän ajan omistuksia, tapauskohtaisesti. Osakesäästötilillä on mahdollista tehdä lyhyelläkin aikavälillä suuria tuottoja. Pitkällä aikavälillä taas verohyödyt ehtivät vaikuttamaan parhaiten, kun tililtä ei oteta rahaa ulos.

Haastattelun neljäs kysymys oli kolmiosainen. Tarkoitus oli selvittää erilaisten yhtiöiden osakkeiden ominaisuuksien pohjalta kummalle tilivaihtoehdolle osake kannattaisi ostaa. Ensimmäisessä kohdassa kysyttiin osakkeesta, joka on suomalaisen yhtiön, maksaa osinkoa ja osaketta aiotaan pitää omistuksessa pitkä aika. Vastaukset kertoivat, että osingot uudelleen sijoitettaessa osakesäästötili on kannattavampi vaihtoehto ja mikäli osingot käytettäisiin johonkin muuhun, kannattaisi osake omistaa arvo-osuustilillä. Samalla vastaus saatiin toiseenkin osaan, eli jos osingot halutaan käyttää johonkin muuhun kuin

uudelleensijoitettavaksi tai omistusaika on osakkeessa lyhyt, kannattaa osake pitää tässä tapauksessa arvo-osuustilillä. Asiantuntijoilta kysyttiin vielä, että mihin yhtiön osake kannattaisi ostaa, jos kyseessä olisi suomalainen osake, joka ei juurikaan maksa osinkoa, mutta tyypillisesti kasvaa arvoltaan. Tähän vastattiin, että osake kannattaisi ostaa osakesäästötilille, koska osakesäästötilillä on mahdollisuus uudelleen sijoittaa nämä varat myynnin jälkeen uudestaan kokonaan, ilman veroseuraamuksia. Arvo-osuustilillä myynnistä maksettaisiin 30 % pääomaveron alle 30 000 eurolle ja 34 % yli 30 000 eurolle.

Osakesäästötilillä on siis mahdollisuus antaa itselleen tulevaisuuteen vaihtoehto sijoittaa varat täysimääräisesti uudestaan, jolloin korkoa korolle -ilmiötä voidaan hyödyntää täysin.

Haastattelun viides kysymys vastasi neljättä kysymystä, sillä erolla, että kyseessä olisi ulkomainen osake, joka maksaa osinkoa tai pääsääntöisesti kasvaa arvoltaan, mutta ei maksa osinkoa ja kannattaisiko osake ostaa arvo-osuustilille vai osakesäästötilille. Mikäli osakkeen tuotto perustuu pääsääntöisesti ulkomaisessa osakkeessa osinkoon, olisi arvo-osuustili käytännössä järkevin paikka osakkeelle. Tällaisessa tilanteessa olisi toki hyvä ottaa huomioon myös käytetty sijoitussumma. Yleensä osakkeesta maksetaan osinkoa jakavan yhtiön kotimaahan 15 % lähdevero, jonka pystyy arvo-osuustilillä saada verottajalta takaisin. Arvonnousua verotetaan osakesäästötilillä ja arvo-osuustilillä samalla tavalla. Tässä tapauksessa jälleen on mahdollisuus antaa itselleen tulevaisuuteen korkoa korolle -ilmiön vaikutuksen hyödyntäminen täysimääräisesti, sijoittamalla osakesäästötilillä myynnistä tulleet varat uudestaan, joten myös ulkomaisen osakkeen tapauksessa vastaus on osakesäästötili.

Kuudennessa kysymyksessä kysyttiin, että voisiko omaa sijoitusstrategiaa muuttaa osakesäästötilin tulon myötä, jotta sijoittaminen olisi kannattavampaa. Vastauksissa yhteistä oli erityisesti osakkeiden aktiivisempi katselu. Aktiivisuus perustuu siihen, ettei veroseuraamukset aiheuta painetta olla myymättä osaketta, vaikka järki kertoisi niin tekemään tai myyminen olisi järkevää osakkeen arvon ollessa perustelemattoman korkea. Kun osakesäästötilille laitetaan rahaa, kannattaa varautua sen pitkäaikaiseen säilyttämiseen tilillä, jotta korkoa korolle -ilmiö tulee vahvasti mukaan. Osakesäästötilin kautta yksityissijoittajat pääsevät aiempaa enemmän vaikuttamaan kaupankäynnin määriin, kun ostoja ja myyntejä tehdään useammin. Huomautus oli myös siitä, että osa sijoittajista haluaa hyödyntää arvo-osuustilillä olevia tappiollisia osakkeita vuoden lopussa, joiden tappiot

voidaan myynnin jälkeen vähentää verotuksessa. Tappioiden vähentäminen kiinnostaa erityisesti, jos omaisuutta on muissa omaisuusluokissa kuten esimerkiksi kiinteistöissä. Toisaalta osakesäästötilillä luovutusvoitto on muun veronalaisen pääoman verotusta, ei luovutusverotusta. Voisi siis sanoa näiden kahden olevan omat tuotteensa omilla yksityiskohdillaan, joiden hyödyntäminen tapahtuu eri tavalla toisiinsa verrattuna.

Haastattelun viimeisessä osassa kysyttiin minkälainen olisi täydellinen osakesäästötilin käyttäjä. Pitkä sijoitushorisontti oli kaikissa vastauksissa. Pitkä sijoitushorisontti on erityisesti nuorilla sijoittajilla. Sijoittamisen näkökulmasta pätee, että mitä enemmän sijoittajalla on aikaa kerryttää varallisuutta, sitä parempi. Tämä ei tarkoita, etteikö 100-vuotias osakesijoittaja voisi tehdä parempia tuottoja kuin nuori sijoittaja varsinkaan lyhyellä aikavälillä, jolloin merkitys on pienempi. Aika kuitenkin on sijoittajan puolella. Kaikissa vastauksissa tuli esiin myös täydellisen osakesäästötilin käyttäjän tuottohakuisuus eli valmius ottaa riskiä, kestää suurta arvonvaihtelua ja tavoitella korkeaa tuottoa. Hän olisi myös kiinnostunut sijoitusmarkkinasta, haluaisi ottaa lisää selvää ja opiskella. Täydellinen osakesäästötilin käyttäjä uudelleen sijoittaa osingot aina. Hän käy myös aktiivista kauppaa eli tekee päätöksiä sijoituksistaan ja on kiinnostunut suomalaisten osakkeiden lisäksi ulkomaisista osakkeista kaupankäynnissä.

Haastattelussa selvisi muutakin olennaista. Kun mietitään osakesäästötilin käyttötarkoituksia ja käyttäjiä on hyvä huomioida, että osakesäästötililtä ei pysty lahjoittamaan osakkeita. Osakesäästötilille ostettavat osakkeet kannattaa siis ostaa ainoastaan omaan varallisuuden kasvatustarkoitukseen. On hyvä huomioida, että verotussopimukset vaihtelevat paljon ja niissä on suuriakin maakohtaisia eroja. Yleisesti myös verotus voi muuttua.

Osakesäästötilin parhaat hyödyt siis saadaan, kun käyttäjällä on pitkä sijoitushorisontti, hän on valmis ottamaan riskiä sekä kestävään arvonvaihtelua, tutkimaan markkinoita, ja jos sijoittajalla on kokemusta, hän pystyy arvioimaan riskejä, tuntee pörssin yhtiöitä ja osaa mahdollisesti arvioida markkinatilanteita paremmin. Toisaalta aloittelevaa sijoittajaa tili saattaa innostaa oppimaan lisää, joka on tietysti hyvä asia. Opiskelijalle tili on erityisen hyödyllinen, jos hän sijoittaa osakkeisiin, koska tilin sisällä ei verotus toteudu, eikä näin vaikuta tuloihin. Osakesäästötilille kannattaa ostaa osakkeita myös Suomen ulkopuolelta, josta löytyy suurta tuottopotentiaalia. Tilille kannattaa ostaa suomalaisia osinkoa maksavia

osakkeita, jos niitä aiotaan pitää pitkään ja osingot sijoitetaan takaisin osakkeisiin. Arvoltaan kasvavia osakkeita kannattaa ostaa osakesäästötilille, koska myydessä pystytään harkitsemaan koko pääoman uudelleen sijoittamista ilman verojen maksua. Tämä pätee sekä kotimaisiin, että ulkomaisiin osakkeisiin. Ulkomaisissa osinkoa maksavissa osakkeissa taas tilanne on hankalampi, koska osakesäästötilillä 15 % lähdeveron takaisinsaaminen verohallinnolta ei ole mahdollista. Sijoituksiaan kannattaa tilillä arvioida aktiivisesti ja vaihtaa kohdetta suuremman tuotto-odotuksen mukaan.

Osakesäästötili sopii sijoittajalle erityisen hyvin, jos hän sijoittaa suomalaisiin yhtiöihin, jotka maksavat osinkoa ja osinko sijoitetaan uudestaan osakemarkkinoille, etsii kasvavia yhtiöitä Suomesta ja maailmalta, on pitkäjänteinen sijoittaja sekä mahdollisesti aktiivinenkin sijoituspäätösten tekemisessä. Jos taas seuraavat piirteet kuvaavat enemmän: ei halua käyttää aikaa sijoitusten tutkimiseen, ei pidä sijoitusten suuresta arvovaihtelusta, aikoo antaa osakkeita lahjaksi tai ei aio sijoittaa pitkällä aikavälillä, voi olla, että osakesäästötili ei ole oikea vaihtoehto.

6 Pohdinta

Osakesäästötilissä on paljon potentiaalia sijoittajille, erityisesti silloin, kun sitä hyödynnetään oikein. Tilissä on myös paljon potentiaalia pankkien valikoimaan eli tämän työn toimeksiantajalle. Seuraavaksi pohditaan etenkin toimeksiantajan kannalta työssä tutkittuja asioita. Vastauksien pohjalta voidaan tehdä erilaisia johtopäätöksiä. Osakesäästötili sopii erinomaisesti sijoittajille, jotka ovat kiinnostuneet sijoittamisesta, ovat valmiita tekemään sijoituksia pitkällä aikavälillä ja ottamaan riskiä sijoituksissaan. Tämän tiedon pohjalta nuoret voisivat olla todella hyvä kohderyhmä osakesäästötilin avaajiksi. Nuorilla on aika puolellaan ja he saattavat olla hyvinkin innokkaita sijoittamaan rahojaan sekä kasvattamaan varallisuuttaan, joka voi tulevaisuudessa kasvaa merkittäväksi, vaikka työtulot juuri nyt olisivatkin pienet, koska työelämässä ei olla ehditty olla pitkään. Yleensä eläkeiän partaalla olevat sijoittajat eivät halua ottaa riskiä sijoituksissaan samalla tavalla kuin nuoret. Jos eläkkeelle pian jäävän sijoittajan salkun arvo romahtaisi, hänellä ei ehkä olisi aikaa odottaa palautumista takaisin, eikä sen takia mahdollisesti halua ottaa sellaista riskiä alkuunkaan. Usein vanhemmat sijoittajat saattavat myös haluta lahjoittaa osakkeitaan jälkeläisille, mikä ei osakesäästötilillä ole mahdollista. Osakesäästötilille jäävät osingot ja muut tuotot verotetaan kuitenkin perintöverotuksessa perintöveron mukaan, eli niistä ei makseta pääomatuloa erikseen, jos tilin omistaja menehtyy. Opiskelijoille osakesäästötili tarjoaa myös suuren hyödyn, kun opiskelija käyttää osakesäästötiliä osakesijoittamiseen, eikä tilin sisällä tapahtuvat kaupat tai osingot vaikuta opiskelijan tuloihin, eikä sitä kautta vaikuta opiskelijan tukiin. Yleensä opiskelijat ovat nuorempaa ikäluokkaa, joille osakesäästötili voisi olla erityisen hyödyllinen työkalu varallisuutensa kasvattamiseen.

Asiakaskohtaamisissa edetään asiakkaan omien tarpeiden mukaisesti. Osakesäästötiliä myytäessä on hyvä ottaa huomioon asiat, jotka nousivat esiin tutkimuksessakin. Asiakkaalta kannattaa varmistaa mihin tarkoitukseen hän säästää, koska se kertoo hänen sijoitushorisontistaan. Jos hän säästää koiran hankintaa varten, on sijoitushorisontti luultavasti todella lyhyt. Jos hän taas on päättänyt alkaa säästämään eläkettään varten jo hyvissä ajoin, voi osakesäästötiliin avaamiseen olla paljon potentiaalia. Asiakkaan taidot ja tiedot varmistetaan yleensä sijoitusneuvottelussa, joten siitä selviää myös osakesäästötiliä varten tarpeellista tietoa. On hyvä muistaa, ettei osakesäästötilillä voida vähentää sijoituksesta tulleita tappioita verotuksessa, ellei tiliä lopeteta kokonaan. Toisille asiakkaille

osakesäästötili tarjoaa huimia etuja ja hyötyjä sijoituksissaan, kun taas toisille se ei tarjoa mitään uutta hyötyä aiempaan. Käytännössä kaikki on kiinni tavasta, jolla tiliä käytetään.

6.1 Aiheen jatkokehittäminen

Aiheen jatkotutkimukseen löytyisi enemmän kuvailevia tilastoja ja taustatutkimusta, kun osakesäästötiliä on käytetty pidempään. Erilaisten tilastojen avulla tutkimusta pystyisi jalostamaan pidemmälle ja tarkemmin. Kiinnostavaa olisi tutkia, että minkälaisia vaikutuksia osakesäästötilin lanseeraus on saanut aikaan esimerkiksi viiden vuoden kuluttua avauspäivästä. Valtiovarainministeriöllä olisi mahdollisesti tilastoja tämänkaltaista tutkimusta varten. Erityisesti alkuvuodesta 2021 on käyty keskustelua siitä, että osakesäästötilin talletusrajaa 50 000 euroa pitäisi nostaa tai poistaa kokonaan. Verotus ja pääomaverotus ovat myös jatkuvia puheenaiheita poliittisessa keskustelussa, jotka voivat vaikuttaa tämän aiheen jatkotutkimukseen, jos ne muuttuvat. Jos osakesäästötilin talletusrajaa muutetaan tai osakesäästötilin sijoitustarjontaa laajennetaan koskemaan muitakin sijoitustuotteita kuin osakkeita, olisi myös tutkimusta mahdollista laajentaa. Aiemmin työssä esitelty Ruotsin sijoitussäästötili, jonka menestys on Ruotsissa ollut huima, olisi osakesäästötilin laajennettuun versioon hyvä vertailukohde. Tällä hetkellä kyseessä on vain hieman samankaltaiset tuotteet, joista Ruotsin malli on Suomen osakesäästötiliä monella tapaa sijoittajalle hyödyllisempi. Jatkotutkimuksessa voisi laajentaa otantaa ja haastatella finanssialan toimijoita kvantitatiivisella tutkimuksella, riippuen tietysti tarkasta tutkimuksen päämäärästä. Jos jatkotutkimus rakentuu enemmän yhteiskunnalliseen ja sijoittajayhteisöön liittyvään vaikutukseen, jonka osakesäästötili on tuonut, saattaa paras vaihtoehto olla tutkia asiaa saatavilla olevien tilastojen kautta, eikä niinkään finanssialan asiantuntijoiden.

Jos Suomessa toteutettaisiin tutkimus, jossa tutkittaisiin Ruotsin valtion ja ruotsalaisten saamia hyötyjä ISK-tilin lanseerauksen ansioista liittyen parempaan eläketurvaan, kansankapitalismiin, taloudelliseen itsenäisyyteen ja valtion saamiin hyötyihin todella suuren sijoittajajoukon aktiivisuudesta, olisi mielenkiintoista nähdä työn tulokset ja olisiko tutkimuksen avulla mahdollista saada huomioita Suomenkin tasolla ja miettiä uudestaan osakesäästötilistä saatavia hyötyjä, jos tilin tarjontaa laajennettaisiin myös muuhun kuin osakkeisiin ja talletusraja poistettaisiin käytöstä.

6.2 Opinnäytetyöprosessista

Osakesäästötilin tutkiminen oli kiinnostavaa ja tarjosi erilaisia haasteita. Tutkimus osakesäästötilistä on vielä vähäistä, mutta siitä huolimatta teoreettinen osuus onnistui vaivatta. Työssä käytettiin kansainvälisiä ammattisijoittamisen lähteitä sekä kotimaisia lähteitä, joiden avulla rakennettiin pohja, jonka tarkoituksena oli avata käsitteitä ja teoriaa osakesäästötilin tutkimiseen. Verohallinnolta saadut osakesäästötilin sekä arvo-osuustilin verotusohjeet on täytynyt sisäistää työtä varten. Arvo-osuustilillä pystytään käyttämään hankintameno-olettamaa sekä kumpaakin tilivaihtoehtoa verotetaan osinkojen osalta eri tavalla. Kahdeksasta kuvasta yksi on otettu lähteestä ja kaikki loput on tehty työtä varten. Excelin käyttö kannattavuuslaskennassa ja erilaisissa korkoa korolle laskelmissa on ollut työssä aktiivisesti käytössä. Nämä laskelmat ovat ”Liitteet” osiossa. Työssä toteutettiin kaksi tutkimusta, jotta aiheesta saatiin parempi kokonaiskuva. Tutkimukset ovat toisiaan tukevia ja käsittelevät samaa aihetta, mutta myös eriävät toisistaan. Tutkimusten tarkoitus oli käytännössä vastata omiin tutkimuskysymyksiinsä. Opinnäytetyö valmistui noin 5 kuukaudessa. Työ valmistui nopeasti, kun huomioidaan, että työn kirjoittamisen ohella on tehty töitä ja suoritettu muita opintoja. Syy nopeaan valmistumiseen onkin aiheessa, jota kohtaan tekijältä löytyy kiinnostusta. Prosessi eteni ja valmistui ajallaan. Hyvä pohja saatiin tutkimus ja kehittämistoiminnan moduulista työn tekoon. Tukea saatiin ohjaajalta opinnäytetyön ohjauskeskusteluissa, jotka olivat luonteeltaan kannustavia tapaamisia, joissa esiteltiin työn vaihetta ja pohdittiin ongelmia. Toimeksiantajan kautta saatiin kirjallisuutta, asiantuntemusta ja ohjeistusta työhön.

Työssä selvitettiin, että minkälaista korkoa korolle -tuottoa osakesäästötilillä voidaan saada, minkälainen osakesäästäjä hyötyy tilistä erityisesti, miten sitä hyödynnetään ja mikä uusi osakesäästötili on. Aiemmin määritetyt tutkimuskysymykset ovat saaneet hyvin vastauksia työssä teetetyistä tutkimuksista. Tämän opinnäytetyön avulla saadaan käsitys siitä, mikä osakesäästötili on, miten sitä käytetään kannattavasti ja kenelle se sopii.

Lähteet

Anderson, N. (2001). Sijoittamisen käsikirja. Helsinki: Edita.

Bodie, Z., Kane, A. & Marcus, A. (2018). Investments. New York: McGraw-Hill Education.

Fasoúlas, E., Manninen, P. & Niiranen, V. (2019). Sijoittajan verotus ja verosuunnittelu. Helsinki: Alma Talent.

Fontanills, G., Fontanills, G. A. & Gentile, T. (2001). The Stock Market Course. New York: John Wiley & Sons, Inc.

Hyvärinen, M., Nikander, P., Ruusuvoori, J. & Aho, A. L. (2017). Tutkimushaastattelun käsikirja. Tampere: Vastapaino.

Inderes. (2019). Helsingin pörssin kuplia, manioita ja unohduksen kausia. Haettu 17.11.2020 osoitteesta

<https://www.inderes.fi/fi/artikkeli/helsingin-porssin-historiaa-kuplia-manioita-ja-unohduksen-kausia>

Kallunki, J., Martikainen, M. & Niemelä, J. E. (2019). Ammattimainen sijoittaminen (8., uudistettu painos.). Helsinki: Alma Talent.

Kauppalehti. (2020). Osinkohistoria Neste. Haettu 7.12.2020 osoitteesta

<https://www.kauppalehti.fi/porssi/osinkohistoria/NESTE>

Kauppalehti. (2020). Osinkohistoria Sampo. Haettu 1.12.2020 osoitteesta

<https://www.kauppalehti.fi/porssi/osinkohistoria/SAMPO>

Lindström, K. (2013). Puoli vuosisataa pörssin sisäpiirissä. [Helsinki]: Talentum.

Minilex. (n.d.). Yksityinen osakeyhtiö ja julkinen osakeyhtiö. Haettu 21.02.2021 osoitteesta <https://www.minilex.fi/a/yksityinen-osakeyhti%C3%B6-ja-julkinen-osakeyhti%C3%B6>

Neste. (2020). Osakemonitori. Haettu 7.12.2020 osoitteesta <https://www.neste.fi/konserni/sijoittajat/osake/osakemonitori>

Nordnet. (2020). Osakesäästötilin verohyöty. Haettu 31.10.2020 osoitteesta <https://www.nordnet.fi/blogi/osakesaastotilin-verohyoty/>

OP. (n.d.). Arvo-osuustili. Haettu 11.12.2020 osoitteesta https://www.op.fi/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/osakesijoitukset/osakesijoittaminen-op-verkkopalvelussa?cmpid=.havarho..hark.google.sem.bra_arvoosuustili.ha_jn_osakesijoittaminen

OP. (n.d.). OP Etelä-Häme, pankin esittely. Haettu 26.01.2021 osoitteesta <https://www.op.fi/web/op-etela-hame/pankin-esittely>

Pörssisäätiö. (2017). Kannattaako sijoittaa? korkoa korolle ilmiö. Haettu 6.01.2021 osoitteesta <https://www.porssisaatio.fi/blog/2017/08/29/kannattaako-sijoittaa-korkoa-korolle-ilmio/>

Pörssisäätiö. (n.d.). Miten osakesäästötili toimii. Haettu 06.01.2021 osoitteesta <https://www.porssisaatio.fi/sijoituskoulu/miten-osakesaastotili-toimii/>

Saaranen-Kauppinen, Puusniekka. (n.d.). Menetelmäopetus. Haettu 24.01.2021 osoitteesta https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_3_2.html

Saario, S. (2020). Miten sijoitan pörssiosakkeisiin. Helsinki: Alma Talent.

Sampo. (2020). Kurssihistorian haku. Haettu 1.12.2020 osoitteesta

<https://www.sampo.com/fi/sijoittajat/osake/kurssihistoriahaku/>

Taloussanomat. (2020). Osinkokalenteri. Haettu 31.10.2020 osoitteesta

<https://www.is.fi/taloussanomat/osinkokalenteri/>

Valtiovarainministeriö. (2018). Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi osakesäästötilistä ja

laiksi Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n muuttamisesta. Haettu 19.12.2020 osoitteesta

https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/5c8b03a9-f30a-49f8-8521-a86dca9c46e0/3f0443ee-7910-457f-8f48-c2c38568e01b/LAUSUNTOPYYNTO_20181001073000.PDF

Verohallinto, (2021). Hankintameno-olettama. Haettu 24.01.2021 osoitteesta

https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/sijoitukset/osakkeiden_myynt/

Verohallinto. (2020). Syventävät vero-ohjeet osakesäästötilin verotukseen. Päivitetty

2.1.2020. Haettu 18.1.2021 osoitteesta

<https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/81118/osakes%C3%A4%C3%A4st%C3%B6tilin-verotus/>

Vilka, H. (2015). *Tutki ja kehitä* (4., uudistettu painos.) Jyväskylä: PS-kustannus.

Liite 1: Laskentatutkimuksen laskentataulukot Excelissä

Osakesäästötili		Sampo A Osake		Osingolla uusia osakkeita kpl		uusi määrä		Neste Oyj		Osakkeita hallussa	
10000 euroa 16,79	595	Ei huomiota muita kuin rahallisia osinkoja		Osingolla tehtävät uudet osakeostot tehdään samana päivänä kuin markkina-arvo on ilmoitettu		Uusien osakkeiden ostossa ei ole huomiota 14 tai 12 osakkeita, pelkästään kokonaiset		Markkina-arvo 4.1.2016	Ävaushinta	9,11	3341
Sijoittajan omistuksen markkina-arvo 4.1.2010	9 990,05	Osinko per osake	Osinko euroina yhteensä	Enn. pid. 25,5%	uudelleensijoitettavaksi	Osakkeita kpl	4.1.2016	3941	9,11	per osake 4.1.2016	3341
Alkupaoma	9 990,05	1	595,00	151,73	443,28	22	35 906,72	3941	9,11	3341	3341
Markkina-arvo 3.1.2011	12 387,90	1,15	718,77	181,04	528,93	28	35 906,72	3941	9,11	3341	4049
Markkina-arvo 2.1.2012	12 525,40	1,2	795,69	197,48	576,96	23	35 906,72	3941	9,11	3341	4149
Markkina-arvo 7.1.2013	17 385,71	1,35	938,08	230,11	672,27	19	35 906,72	3941	9,11	3341	4253
Markkina-arvo 3.1.2014	25 237,77	1,65	1 190,80	283,33	845,29	22	35 906,72	3941	9,11	3341	4357
Markkina-arvo 5.1.2015	28 997,82	1,95	1 467,58	352,84	1 030,85	23	35 906,72	3941	9,11	3341	4357
Markkina-arvo 4.1.2016	35 906,72	2,15	1 687,05	401,38	1 172,67	28	35 906,72	3941	9,11	3341	4357
Markkina-arvo 2.1.2017	34 635,55	2,3	1 897,16	445,77	1 302,33	29	35 906,72	3941	9,11	3341	4357
Markkina-arvo 2.1.2018	39 196,98	2,6	2 253,70	523,00	1 527,89	40	35 906,72	3941	9,11	3341	4357
Markkina-arvo 2.1.2019	34 984,30	2,85	2 640,50	602,70	1 760,83	45	35 906,72	3941	9,11	3341	4357
Markkina-arvo 2.1.2020	38 921,89	1,5	1 490,88	334,41	977,00		35 906,72	3941	9,11	3341	4357
Uusi pääoma	40 412,77	Tämän voisi uudelleensijoittaa verottomasti.					35 906,72	3941	9,11	3341	4357
Verotettava osuus	40 412,77						35 906,72	3941	9,11	3341	4357
				30 vai 34			Markkina-arvo 1.12.2020	244 529,42			
Sijoittajalle jää											
Tuotto %			404,530 %								

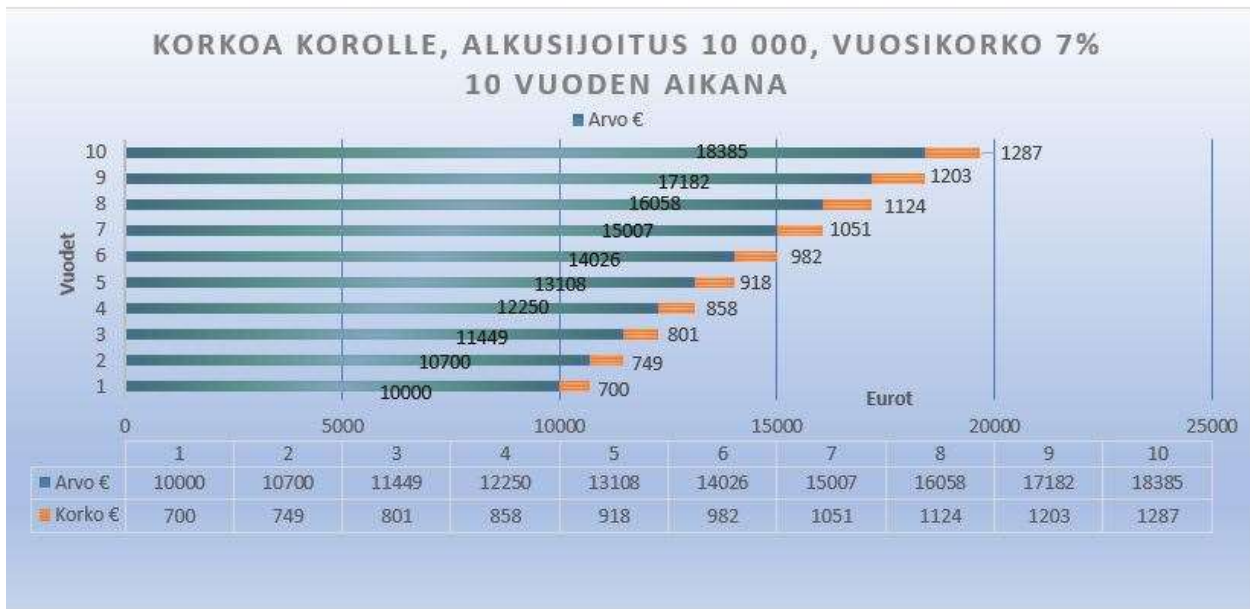
Arvo-osuustili		Sampo A		Osingolla		uudelleensijoitettavaksi		uusi määrä		Neste Oyj		Osakkeita hallussa	
595 osaketta 16,79 hintaan	25,50 %	Osinko per osake	Osinko euroina yhteensä	Enn. pid. 25,5%	uudelleensijoitettavaksi	Osakkeita kpl	4.1.2016	33 901,60	33 901,60	9,11	3341	3341	3341
Alkupaoma 4.1.2010	9 990,05	1	595,00	151,73	443,28	22	35 906,72	33 901,60	9,11	3341	3341	3341	3341
Markkina-arvo 3.1.2011	12 236,18	1,15	709,97	181,04	528,93	28	35 906,72	33 901,60	9,11	3341	3341	3341	3341
Markkina-arvo 2.1.2012	12 190,95	1,2	774,44	197,48	576,96	23	35 906,72	33 901,60	9,11	3341	3341	3341	3341
Markkina-arvo 7.1.2013	16 724,00	1,35	902,37	230,11	672,27	19	35 906,72	33 901,60	9,11	3341	3341	3341	3341
Markkina-arvo 3.1.2014	24 047,10	1,65	1 134,62	283,33	845,29	22	35 906,72	33 901,60	9,11	3341	3341	3341	3341
Markkina-arvo 5.1.2015	27 340,42	1,95	1 383,70	352,84	1 030,85	23	35 906,72	33 901,60	9,11	3341	3341	3341	3341
Markkina-arvo 4.1.2016	33 901,60	2,15	1 574,05	401,38	1 172,67	28	35 906,72	33 901,60	9,11	3341	3341	3341	3341
Markkina-arvo 2.1.2017	31 941,19	2,3	1 748,10	445,77	1 302,33	29	35 906,72	33 901,60	9,11	3341	3341	3341	3341
Markkina-arvo 2.1.2018	35 671,46	2,6	2 050,99	523,00	1 527,89	40	35 906,72	33 901,60	9,11	3341	3341	3341	3341
Markkina-arvo 2.1.2019	31 314,68	2,85	2 383,53	602,70	1 760,83	45	35 906,72	33 901,60	9,11	3341	3341	3341	3341
Markkina-arvo 2.1.2020	34 238,54	1,5	1 311,41	334,41	977,00		35 906,72	33 901,60	9,11	3341	3341	3341	3341
Uusi pääoma	35 210,54		14 085,42				35 906,72	33 901,60	9,11	3341	3341	3341	3341
			21 128,13				35 906,72	33 901,60	9,11	3341	3341	3341	3341

Markkina-arvo 4.1.2016	Osinko per osake	Osinko euroina	Ennakonpidätys 25,5%	Uudelleensijoitettavaksi	Osingolla
35 906,72	0,33	958,06	244,30	713,76	59
Markkina-arvo 2.1.2017	0,4329	1282,33	326,89	955,44	54
Markkina-arvo 2.1.2018	0,2837	1707,77	435,49	1272,29	57
Markkina-arvo 2.1.2019	0,38	2 335,57	595,57	1740,00	56
Markkina-arvo 2.1.2020	0,46	2 878,84	734,10	2 144,73	0
Markkina-arvo 1.12.2020					
174 875,05					

Liite 2: Korkoa korolle laskelma

Korkoa korolle laskelma 10 vuodessa, 7% per vuosi

Vuodet (v)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Arvo €	10000	10700	11449	12250	13108	14026	15007	16058	17182	18385
Korko €	700	749	801	858	918	982	1051	1124	1203	1287

Liite 3: Teemahaastattelun kysymykset

- Mitä mieltä olet osakesäästötilin tulosta?
- Sopiiko osakesäästötili paremmin aloittelevalle vai kokeneelle sijoittajalle? Sekä perustelut.
- Kannattaisiko osakesäästötilillä hyödyntää pitkää vai lyhyttä aikaväliä osakkeiden omistuksessa?
- Kannattaisiko osake ostaa osakesäästötilille vai arvo-osuustilille, jos kyseessä on: suomalainen osinkoa maksava osake, suomalainen pääsääntöisesti arvoltaan kasvava osake, tai osinkoa maksava osake, jota ei ole tarkoitus omistaa pitkään/ osingot käytetään muuhun kuin uudelleensijoitettavaksi?
- Kannattaisiko ulkomainen osake ostaa osakesäästötilille vai arvo-osuustilille, jos kyseessä on Osinkoa maksava osake, pääsääntöisesti arvoltaan kasvava osake?
- Osakesäästötilin tulon myötä, voisiko omaa sijoitusstrategiaa muuttaa tuottojen maksimoimiseksi?
- Kuvaile ”täydellistä osakesäästötilin käyttäjää”.